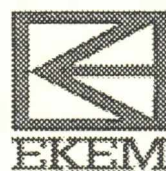

Πανεπιστήμιο Αθηνών
Εργαστήριο Ευρωπαϊκής
Ενοποίησης και
Πολιτικής (ΕΕΕΠ)

Ελληνικό Κέντρο
Ευρωπαϊκών Μελετών

Ενημερωτικό Δελτίο

για τις

ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Τεύχος 10, Σεπτέμβριος 2005

ΚΩΔΙΚΟΣ: 6029

Π.Κ. Ιωακειμίδης, «Ευρωπαϊκή Ένωση χωρίς στρατηγική»	3
Επισκόπηση	4
- Ευρωπαϊκό Σύνταγμα	
- Οικονομικά	
- Εξωτερικές Σχέσεις	
Πολιτικές	9
Φάκελος: Τουρκία	11
Ελλάδα-Ε.Ε.	18
Τύπος	19
- Ελληνικός	
- Ξένος	
Τεκμηρίωση	22
Επισκόπηση Έρευνας	
Εκδηλώσεις	25
Εκδόσεις	26

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΕΕΕΠ)
Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης
Τομέας Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών**

Το Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής (ΕΕΕΠ) ιδρύθηκε το Νοέμβριο του 2002 στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης της Σχολής Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Το Εργαστήριο έχει ως αποστολή ανάμεσα σε άλλα:

- τη συστηματική παρακολούθηση, ανάλυση, ερμηνεία και αξιολόγηση των εξελίξεων στον Ευρωπαϊκό χώρο,
- τη συνεργασία και ανταλλαγή επιστημονικών γνώσεων με άλλα ακαδημαϊκά ή ερευνητικά ιδρύματα στην Ελλάδα και το εξωτερικό και
- τη συμμετοχή σε εθνικά, κοινοτικά ή διεθνή προγράμματα

Διευθυντής Εργαστηρίου: Καθηγητής Πάνος Καζάκος

Υπεύθυνη Ερευνητικής και Διαχειριστικής Στήριξης Εργαστηρίου: Ελένη Δεμίρη

Επιστημονικό Συμβούλιο: Π. Κ. Ιωακειμίδης, Π. Καζάκος, Ν. Μαραβέγιας, Μ. Τσινισιζέλης, Λ. Τσουκαλές, Κ. Υφαντής, Ι. Υφαντόπουλος, Π. Βαρβαρούσης, Σ. Βέρνυ, Ε. Δούση, Κ. Μπότσιου
Με το Εργαστήριο συνεργάζονται επίσης μέλη ΔΕΠ άλλων Πανεπιστημίων

**ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
(ΕΚΕΜ), Ξενοφώντος 4, 105 57 Αθήνα**

Το Ελληνικό Κέντρο Ευρωπαϊκών Μελετών ιδρύθηκε το 1988 ως ανεξάρτητο ερευνητικό κέντρο, θεσμικά εποπτευόμενο από το Υπουργείο Εξωτερικών. Κύρια αποστολή του είναι η μελέτη και έρευνα των θεμάτων της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και γενικότερα του Ευρωπαϊκού χώρου και αυτών που συνδέονται με τη συμμετοχή και το έργο της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση καθώς και των γενικότερων θεμάτων της Ελληνικής εξωτερικής πολιτικής. Στην τρέχουσα περίοδο, το Ε.Κ.Ε.Μ. αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στα θέματα της διεύρυνσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στη συζήτηση για το "Μέλλον της Ευρώπης" και την Ευρωπαϊκή Συνταγματική Συνθήκη, την ανάπτυξη της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας (ΚΠΑΑ), την ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας, τις εξωτερικές θεσμικές σχέσεις της Ένωσης, καθώς και γενικότερα την προσαρμογή της Ελλάδας στο μεταβαλλόμενο ευρωπαϊκό περιβάλλον. Επιπλέον στις ερευνητικές προτεραιότητες του Ε.Κ.Ε.Μ. εντάσσονται σταδιακά και ζητήματα γενικότερης διεθνούς πολιτικής, όπως οι διατλαντικές σχέσεις, οι προοπτικές της διεθνούς οικονομίας, καθώς και ζητήματα διεθνούς και περιφερειακής ασφάλειας.

Πρόεδρος & Γενικός Διευθυντής: Κώστας Υφαντής (Αναπληρωτής Καθηγητής Παν/μιο Αθηνών),
Μέλη Δ.Σ.: Κ. Λάβδας (Παν/μιο Κρήτης), Π. Λιαργκόβας (Παν/μιο Πελοποννήσου), Μ. Μαρινάκη (ΥΠΕΞ), Δ. Ζώης (ΥΠΕΞ), Ο. Κυριακόπουλος (Σ.Ε.Β.), Σ. Ευσταθιάδης (Δημοσιογράφος). Το έργο του ΕΚΕΜ υποβοηθείται από δεκαμελές Επιστημονικό Συμβούλιο.

Μηνιαία Έκδοση

Ιδιοκτήτης : Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Αιόλου 42-44, 105 60 Αθήνα

Εκδότης : Πάνος Καζάκος, Διευθυντής Εργαστηρίου Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής
Αιόλου 42-44, 105 60 Αθήνα

Υπεύθυνος Δελτίου: Καθηγητής Π. Κ. Ιωακειμίδης

Συντακτική ομάδα: Βαλιανάτου Άννα, Ματσουκά Κλεοπάτρα

Για τυχόν παρατηρήσεις και σχόλια: newsletter_eeep@pspa.uoa.gr

Η έκδοση γίνεται σε συνεργασία με το Ελληνικό Κέντρο Ευρωπαϊκών Μελετών

Π.Κ. Ιωακειμίδης, Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών

«Ευρωπαϊκή Ένωση χωρίς στρατηγική»

Η έναρξη των ενταξιακών διαπραγματεύσεων με την Τουρκία αποτελεί οπωσδήποτε σημαντική εξέλιξη για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Μια προσπάθεια που ξεκίνησε πριν περισσότερο από σαράντα χρόνια (1963, Συμφωνία Σύνδεσης/Αγκυρας) φθάνει σε ένα κρίσιμο ιστορικό σταθμό. Οι διαπραγματεύσεις αρχίζουν αφού Ελλάδα και Κύπρος δεν παρασύρθηκαν (ευτυχώς) από ορισμένες απόπειρες σκοπιμοτήτων για να ασκήσουν veto. Η έναρξη όμως των διαπραγματεύσεων κάθε άλλο παρά προεξοφλεί και την ένταξη της Τουρκίας στην Ένωση έστω μετά από 10-15 χρόνια. Κάτω από τις κρατούσες συνθήκες και με το αδιέξοδο στη διαδικασία επικύρωσης του Ευρωπαϊκού Συντάγματος είναι εξαιρετικά δύσκολο έως αδύνατο να πραγματοποιηθεί νέα διεύρυνση της Ένωσης για το ορατό μέλλον (που μπορεί να σημαίνει για δεκαετίες, αν και είναι εξαιρετικά επικίνδυνο να επιχειρεί κάποιος τέτοιες ιστορικές προβλέψεις).

Τα όσα όμως προηγήθηκαν τις τελευταίες εβδομάδες γύρω από το θέμα της έναρξης των διαπραγματεύσεων πιστοποιούν ότι η σημερινή Ευρωπαϊκή Ένωση δεν έχει συνεκτική στρατηγική ούτε για την Τουρκία ούτε για τη διεύρυνση γενικότερα αλλά -φοβάμαι- ούτε και για κανένα άλλο θέμα που τροφοδοτεί την τρέχουσα κρίση. Απλώς η Ένωση «σύρεται» σε αποφάσεις για ορισμένα θέματα ενώ αδρανεί πλήρως για κάποια άλλα κρίσιμης σημασίας. Η αδυναμία επικύρωσης του Συντάγματος σημαίνει ουσιαστικά τερματισμό της διαδικασίας ενοποίησης για το ορατό μέλλον αλλά και τερματισμό της προσπάθειας να καταστεί η Ένωση σοβαρός διεθνής συντελεστής.

Από την άλλη μεριά, οι εκλογικές αβεβαιότητες σε Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία -τις τρεις βασικές οικονομίες της Ευρωζώνης- σημαίνουν ότι η στρατηγική για οικονομικές μεταρρυθμίσεις στην Ένωση ως προϋπόθεση για ανάκαμψη οδηγείται σε αδιέξοδο επίσης. Έτσι η επιδίωξη να καταστεί η Ευρώπη «η πλέον ανταγωνιστική οικονομία της γνώσης με συνοχή και πλήρη απασχόληση» μέχρι το 2010 καθίσταται «όνειρο απατηλό». Είναι εμφανές ότι η σημερινή Ευρώπη έχει πάνω απ' όλα τεράστιο «έλλειμμα» πολιτικής ηγεσίας, ηγεσίας που θα μπορούσε να τη βγάλει από την κρίση. Γι' αυτό, τα πράγματα είναι εξαιρετικά δύσκολα και δυσοίωνα για το άμεσο τουλάχιστον μέλλον...

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κάνει συγκεκριμένες προτάσεις σχετικά με το επόμενο βήμα της Ε.Ε. Πέρα από τις διαφορές τους σε ορισμένα σημεία, αρκετοί ευρωβουλευτές είχαν συμφωνήσει ότι εναπόκειται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να προσπαθήσει να εκπονήσει μια Συνθήκη μέχρι το 2009. Επισημαίνεται ότι οι δύο ευρωβουλευτές (ο Andrew Duff και ο Johannes Voggenhuber) που είχαν αναλάβει την εκπόνηση μιας σχετικής έκθεσης έχουν ήδη ορισμένες προκαταρκτικές ιδέες για το πώς μπορεί η Ε.Ε. να βγει από το αδιέξοδο μετά την απόρριψη του Συντάγματος στη Γαλλία και την Ολλανδία. Προτείνεται να υπάρξει μια αρχική Συνταγματική Συνθήκη που θα περιλαμβάνει όλα τα σημεία που δεν είναι αμφισβητούμενα. Όπως ανέφερε ο Andrew Duff, η αρχική Συνταγματική Συνθήκη θα μπορούσε να περιλαμβάνει άρθρα που αφορούν τους θεσμούς και τη διαδικασία λήψης αποφάσεων τα οποία χαίρουν ευρείας συναίνεσης. Στη συνέχεια υποστηρίζεται ότι αυτή η αρχική Συνθήκη θα μπορούσε να εγκριθεί από τα 25 ευρωπαϊκά εθνικά κοινοβούλια. Επιπλέον, μια ακόμη Συνέλευση θα ήταν αναγκαία για την ολοκλήρωση της διαδικασίας και για το χειρισμό του μέρους των πολιτικών της Συνθήκης (συμπεριλαμβανομένης της οικονομικής διακυβέρνησης, ζητημάτων που αφορούν το κοινωνικό μοντέλο, το ξεκίνημα της διεύρυνσης και το περιβάλλον). Επισημάνθηκε ότι κατά τη διάρκεια της 16μηνιας διαδικασίας της Συνέλευσης τα θέματα που προαναφέρθηκαν αμφισβητήθηκαν ιδιαίτερα. Οι δύο ευρωβουλευτές επιθυμούν η τελική Συνταγματική

Συνθήκη να επικυρωθεί με λαϊκή ψηφοφορία την ίδια μέρα με τις ευρωεκλογές του 2009. Οι Duff και Voggenhuber ελπίζουν ότι θα ολοκληρωθεί η έκθεση εγκαίρως για την ολομέλεια του Δεκεμβρίου 2005.

Αναμένεται ότι θα υπάρχουν πολλές παρασκηνιακές διαπραγματεύσεις για αυτό το ζήτημα. Όπως επεσήμανε ο Φινλανδός ευρωβουλευτής Alexander Stubb, η ομάδα του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος προτείνει μια διαδικασία πέντε σταδίων. Συγκεκριμένα, ένα έτος περισυλλογής (2005), ένα έτος ανάλυσης του τί πήγε λάθος (2006), ένα χρόνο προετοιμασίας (2007), ένα έτος αναθεώρησης (2008) και τελικά η επικύρωση σε τέσσερα χρόνια.

Σε ομιλία του σε Διάσκεψη του κόμματος UMP (24/9/2005) ο υπουργός εσωτερικών της Γαλλίας Nicolas Sarkozy πρότεινε την **πιο στενή ολοκλήρωση της ομάδας των έξι** μεγαλύτερων κρατών μελών και τη συμμετοχή όσων κρατών μελών επιθυμούν από τα υπόλοιπα ως το μόνο τρόπο για να βγει η Ε.Ε. από την παρούσα κρίση. Συγκεκριμένα, η Γαλλία, η Γερμανία, η Βρετανία, η Ισπανία, η Ιταλία και η Πολωνία θα έπρεπε να αποτελέσουν μια ομάδα (αντιπροσωπεύει το 75% του πληθυσμού). Σύμφωνα με τους Financial Times, ο κ. Sarkozy υποστήριξε ότι στόχος θα είναι αυτή η ομάδα να αποτελέσει την κινητήρια δύναμη της νέας Ευρώπης. Η ομάδα θα μπορούσε μετά να αποφασίσει να προχωρήσει σε περαιτέρω ολοκλήρωση σε ορισμένους τομείς. Επιπροσθέτως, ο κ. Sarkozy τόνισε ότι μια πιο ισχυρή Ευρώπη θα ηγείτο από την ομάδα των έξι και θα ήταν πιο αποτελεσματική στο

χειρισμό των προβλημάτων που επιφέρει η παγκοσμιοποίηση. Ο Γάλλος υπουργός εσωτερικών πρόσθεσε ότι είναι απαραίτητο η Ε.Ε. να είναι σε θέση να συναγωνισθεί τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, την Κίνα, την Ινδία.

Ο Πρωθυπουργός της Δανίας Anders Fogh Rasmussen υποστήριξε (27/9/2005) ότι το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα δεν πρόκειται να ισχύσει τα επόμενα χρόνια. Πρόσθεσε ότι το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα δεν είναι «νεκρό» αλλά ότι η Ε.Ε. πρέπει να αντιμετωπίσει το γεγονός ότι δύο κράτη μέλη το έχουν απορρίψει. Ο κ. Rasmussen τόνισε ότι η Ε.Ε. πρέπει να συγκεντρωθεί στο τί μπορεί να κάνει τώρα.

Η προτεινόμενη διπλωματική υπηρεσία δεν μπορεί να τεθεί σε ισχύ όσο δεν έχει επικυρωθεί το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα. Αυτή ήταν η απάντηση που έδωσε το Συμβούλιο σε σχετική γραπτή ερώτηση Βρετανού ευρωβουλευτή Charles Tannock υποστηρίζοντας ότι η καθιέρωση μιας υπηρεσίας εξωτερικής δράσης αποτελεί μια από τις προβλέψεις της Συνταγματικής Συνθήκης και για αυτό το λόγο θα πρέπει να εφαρμοστεί μόνο όταν τεθεί σε ισχύ η Συνταγματική Συνθήκη. Επισημαίνεται ότι η προτεινόμενη θέση του υπουργού

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Στην άτυπη συνάντηση του Ecofin (9-10/9/2005) στο Manchester συζητήθηκε και το θέμα της **πετρελαϊκής κρίσης**. Ο πρωθυπουργός του Λουξεμβούργου, Jean-Claude Juncker (ο οποίος ηγείται της ομάδας των 12 κρατών) επεσήμανε ότι προσδοκά ξεκάθαρες κινήσεις για τη μείωση της χρήσης ενέργειας. Οι άσχημες προβλέψεις του κ. Juncker έπονται μιας περισσότερο μακροπρόθεσμης ανάλυσης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία πρεσβεύει

εξωτερικών της Ε.Ε. καθώς και η διπλωματική υπηρεσία αποτελούσαν στοιχεία της Συνταγματικής Συνθήκης, για τα οποία είχε υποστηριχθεί ότι δε θα μπορούσαν να εισαχθούν χωρίς την επίσημη επικύρωση των κρατών μελών. Η διπλωματική υπηρεσία θα συνέβαλλε στη συνοχή όλων των πλευρών της εξωτερικής πολιτικής της Ε.Ε. υπό την ευθύνη του υπουργού εξωτερικών της Ε.Ε. Επισημαίνεται ότι είχε ήδη γίνει αρκετή προετοιμασία για τη θεσμοθέτηση αυτής της υπηρεσίας προκειμένου να είναι έτοιμη το Νοέμβριο 2006, ημερομηνία που είχε καθορισθεί αρχικά ότι θα είχε επικυρωθεί η Συνταγματική Συνθήκη. Ενώ ορισμένα κράτη μέλη ήταν ενθουσιώδη για τη συνολική ιδέα της διπλωματικής υπηρεσίας, η Βρετανία ήταν από τα κράτη μέλη που είχαν ανησυχήσει περισσότερο απ' όλα. Ο Βρετανός ευρωβουλευτής Charles Tannock, που είχε θέσει το σχετικό ερώτημα, δήλωσε ότι υποστηρίζει την επιθυμία της Ε.Ε. να ανταποκριθεί στη δημοκρατική θέληση του λαού. Ο Charles Tannock προέτρεψε τις Προεδρίες που έπονταν να ακολουθήσουν την ίδια γραμμή με την Προεδρία της Βρετανικής Προεδρίας.

ότι οι συνέπειες από την πετρελαϊκή κρίση είναι περιορισμένες. Εκπρόσωπος της Επιτροπής υποστήριξε ότι η επίδραση στην ανάπτυξη είναι πιθανό να είναι περιορισμένη «καθώς τα τελευταία τριάντα χρόνια έχουμε γίνει λιγότερο εξαρτημένοι από το πετρέλαιο». Οι υπουργοί συζήτησαν τη συνέχιση της ενίσχυσης του διαλόγου με τις σημαντικότερες περιοχές παραγωγής πετρελαίου προκειμένου να βελτιωθούν οι συνθήκες επένδυσης στην εκμετάλλευση του πετρελαίου και στις δυνατότητες παροχής. Τα κράτη μέλη

της Ε.Ε. συμφώνησαν να ζητήσουν από τον ΟΠΕΚ να επιταχύνει την παραγωγή ενισχύοντας τους δεσμούς με τους παροχείς πετρελαίου (όπως τη Ρωσία και τη Νορβηγία). Υπογραμμίσθηκε, επίσης, η σημασία της καινοτόμου τεχνολογίας και της χρήσης νέων πηγών ενέργειας διασφαλίζοντας την ενεργειακή ασφάλεια. Επιπλέον, συμφωνήθηκε να ενισχυθεί η διαφάνεια των πετρελαϊκών αγορών και ζήτησαν από σχετικούς διεθνείς θεσμούς να αναπτύξουν ένα παγκόσμιο πλαίσιο για την καταγραφή των αποθεμάτων σε πετρέλαιο, που είναι απαραίτητη για τη λήψη ορθότερων αποφάσεων.

Όπως επεσήμανε και ο Βρετανός υπουργός οικονομικών αυτό το παγκόσμιο πρόβλημα χρειάζεται και παγκόσμιες λύσεις προσθέτοντας ότι η ζήτηση σε πετρέλαιο θα μπορούσε να αυξηθεί στο 50% τα επόμενα 20 χρόνια λόγω των ανερχομένων αγορών στην Ασία. Κατά τη διάρκεια της συζήτησης των υπουργών οικονομικών υπήρξε μια διαφωνία σχετικά με τη λήψη μεμονωμένης δράσης προκειμένου να αμβλυνθεί η πίεση που ασκείται στις οικονομίες τους από τις υψηλές τιμές του πετρελαίου. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είχε προειδοποιήσει τα κράτη μέλη εναντίον της λήψης μεμονωμένης δράσης τονίζοντας ότι αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει σε ανεπιθύμητα διασυννοριακά αποτελέσματα. Επισημαίνεται ότι το Βέλγιο, η Ολλανδία και η Πολωνία είχαν ανακοινώσει φορολογικές περικοπές ενώ η Γαλλία είχε επιτύχει να αναγκάσει τις εταιρείες Total και BP να μειώσουν τις τιμές πώλησης στα βενζινάδικα ενώ είχε απειλήσει ότι θα τιμωρούσε τις πετρελαϊκές εταιρείες με επιπλέον φορολογία αν δεν υπήρχε περικοπή στις τιμές.

Τόσο οι υπουργοί οικονομικών όσο και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συμφώνησαν στην

ανάγκη επείγουσας δράσης σε ευρωπαϊκό αλλά και σε εθνικό επίπεδο, στο πλαίσιο των **Εθνικών Μεταρρυθμιστικών Προγραμμάτων της Λισσαβόνας** προκειμένου να υπάρχει ανάπτυξη και πλήρης απασχόληση για την Ευρώπη σε μια παγκόσμια οικονομία, συμπεριλαμβανομένων: τις σύγχρονες κοινωνικές πολιτικές και πολιτικές της αγοράς εργασίας που συνδυάζουν την ευελιξία και διασφαλίζουν ότι οι πολίτες διαθέτουν τις ικανότητες, την υποστήριξη και τα κίνητρα που χρειάζονται για να επιτύχουν σε ένα μεταβαλλόμενο κόσμο, την περαιτέρω μεταρρύθμιση του κανονισμού για τη μείωση των πλεοναζόντων και μη αναγκαίων βαρών στις επιχειρήσεις και την προστασία της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας και τη δέσμευση στην **Ενιαία Αγορά**, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας μιας αυθεντικής ενιαίας αγοράς στις υπηρεσίες, το ανοιχτό εμπόριο παγκοσμίως αλλά και μεταξύ της Ε.Ε. και των μεγαλύτερων εμπορικών εταίρων και επενδυτών.

Οι υπουργοί οικονομικών έλαβαν μια απόφαση σχετικά με το **έλλειμμα της Πορτογαλίας**. Συγκεκριμένα, αποφάσισαν ότι η Πορτογαλία θα μπορεί να παρουσιάσει σε έξι μήνες τη διορθωτική δράση και μέχρι το 2008 το αργότερο να έχει μειώσει το υπερβολικό έλλειμμα. Η απόφαση αυτή συστήνει τη μείωση στο 1,5% του ΑΕΠ το 2006 μαζί με μια περαιτέρω μείωση, τουλάχιστον της τάξεως του ¼ του ΑΕΠ σε κάθε ένα από τα δύο επόμενα χρόνια.

Η **Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα** προειδοποίησε για χαμηλότερη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη στην ευρωζώνη ενώ η Γαλλία επέδειξε ότι το έλλειμμά της θα παρέμενε μέσα στα όρια που είχαν επιβληθεί από το Σύμφωνο

Σταθερότητας της Ε.Ε. Μια έρευνα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας αποκάλυψε ότι οι προηγούμενες μακροπρόθεσμες προβλέψεις της τράπεζας για την ευρωζώνη που παρουσίαζαν την ανάπτυξη μεταξύ 2-2,5% ήταν πολύ αισιόδοξες. Τα νούμερα της ΕΚΤ αφορούσαν την μακροπρόθεσμη ανάπτυξη, εννοώντας την ενδεχόμενη ανάπτυξη για περιόδους αρκετών ετών ανεξάρτητα από τους βραχυπρόθεσμους κύκλους στην οικονομία και τις πληθωριστικές πιέσεις. Σύμφωνα με τους Financial Times (5 Σεπτεμβρίου 2005), η μακροπρόθεσμη ανάπτυξη δεν είναι υψηλότερη από 23% και πιθανόν ακόμη χαμηλότερη. Η ΕΚΤ θεωρεί τους δημογραφικούς παράγοντες υπεύθυνους για την αλλαγή των προβλέψεων ανάπτυξης. Ενώ οι Ευρωπαϊκοί πληθυσμοί συνέχισαν να μεγαλώνουν, η συμμετοχή των διαφόρων ομάδων στο εργασιακό δυναμικό ήταν αρκετά απογοητευτική. Σύμφωνα με την ΕΚΤ, οι αλλαγές στις προβλέψεις καθιστούν απαραίτητο να εντείνουν οι κυβερνήσεις στην Ευρωζώνη την προσπάθεια για δομικές μεταρρυθμίσεις στις οικονομίες τους, και ιδιαίτερα στην αγορά εργασίας. Επισημαίνεται ότι οι μακροπρόθεσμες προβλέψεις ανάπτυξης στο Ηνωμένο Βασίλειο, που είναι έξω από την ευρωζώνη, βρίσκεται λίγο χαμηλότερα από το 3% ενώ η πιθανή ανάπτυξη στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής είναι ακόμη υψηλότερη (στο 3% ή περισσότερο).

Στις 5 Σεπτεμβρίου η γαλλική κυβέρνηση ενημέρωσε την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ότι αυτό το χρόνο για πρώτη φορά μετά το 2001 η **Γαλλία** είχε συμμορφωθεί με το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης της Ε.Ε. (το έλλειμμα του προϋπολογισμού θα ανερχόταν στο 3% ή στο 2,9%). Όμως, η

Γαλλική εφημερίδα Le Figaro επισημαίνει ότι την ίδια στιγμή η Γαλλία υπερβαίνει ένα άλλο κριτήριο του Συμφώνου καθώς το ποσοστό του χρέους θα ανέλθει στο 66,2 % του ΑΕΠ ενώ το 2004 ήταν 64,7 % (το ανώτερο ποσοστό χρέους σύμφωνα με το ΣΣΑ ανέρχεται στο 60% του ΑΕΠ).

Στην εξαμηνιαία έκθεση του **Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου** τα ποσοστά των προβλέψεων ανάπτυξης των τεσσάρων μεγάλων χωρών (Γερμανία, Γαλλία, Βρετανία και Ιταλία) έπεσαν ενώ παρουσιάστηκε μια πιο αισιόδοξη πρόβλεψη για τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και την Ιαπωνία. Επιπλέον, προβλέπεται ότι η Βρετανία θα έχει την υψηλότερη ανάπτυξη των τεσσάρων μεγάλων ευρωπαϊκών χωρών αυτό το έτος στο 1,9% αλλά το νούμερο είναι αρκετά χαμηλότερο σε σχέση με την πρόβλεψη του 2,6% σύμφωνα με τους Financial Times. Ποσοστό ανάπτυξης 1,5% της Γαλλίας προβλέφθηκε για το 2005 σε αντίθεση με το 2% που είχε προβλεφθεί νωρίτερα. Τα νούμερα της εικόνας του 2006 εμφανίζονται χαμηλότερα (από το 2,2% στο 1,8%). Επισημαίνεται ότι το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο δεν εμφανίστηκε πολύ αισιόδοξο σχετικά με τις πιθανότητες της νέας Γερμανικής κυβέρνησης προτείνοντας ότι η οικονομία της χώρας θα αυξανόταν στο 0,8 % αυτό το έτος (σε σχέση με μια πρότερη εκτίμηση του 1%) και αναστρέφοντας την πρόβλεψη του από το 1,9% στο 1,2% το 2006. Η Ιταλία εμφανίζεται στο τέλος του καταλόγου, με ποσοστό για την πρόβλεψη της ανάπτυξης στο 0% για το 2005 αντί για 1,2%. Αντιθέτως, το ΔΝΤ αναμένει ότι η ανάπτυξη της οικονομίας της Ιαπωνίας θα είναι στο 2% τόσο το 2005 όσο και το 2006 με τις προβλέψεις των Ηνωμένων Πολιτειών στο 3,5% (2005) και 3,3%

(2006). Οι αναλυτές προτείνουν ότι η απαισιόδοξη εικόνα συνδέεται με την ευάλωτη Ευρώπη των τιμών των πετρελαϊκών κρίσεων. Τέλος, οι ειδικοί του ΔΝΤ υποστηρίζουν ότι οι σημαντικοί φορείς της ευρωζώνης θα πρέπει να ανοίξουν το δρόμο για περισσότερο ανταγωνισμό και αύξηση της ευελιξίας της αγοράς εργασίας.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Κατά τη διάρκεια του ταξιδιού του στην Ευρώπη (Γερμανία, Ελλάδα, Βρετανία) ο **Ρώσος Πρόεδρος Vladimir Putin** εναντιώθηκε στην πολιτική ανάμειξη της Ε.Ε. στις πρώην σοβιετικές δημοκρατίες. Αναφορικά με την Ουκρανία, ο Ρώσος Πρόεδρος δήλωσε ότι η ανάμειξη της Ε.Ε. θα οδηγούσε σε μεταγενέστερα προβλήματα. Διευκρίνισε, όμως, ότι δεν ψυχράθηκαν οι σχέσεις Ρωσίας-Ε.Ε. λόγω της διαφορετικής στάσης των Βρυξελλών και της Μόσχας απέναντι στην πορτοκαλί επανάσταση της Ουκρανίας. Επεσήμανε ότι η Ρωσία δεν είναι αντίθετη στις μεταρρυθμίσεις στην πρώην Σοβιετική Ένωση αλλά ότι είναι επιφυλακτική. Ο Ρώσος Πρόεδρος υποστήριξε ότι η Ρωσία θα είχε μια πιο προσεκτική προσέγγιση απέναντι στο Ιράν αντίθετα με την Ε.Ε. και τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής. Επισημαίνεται ότι οι Ρώσοι αξιωματούχοι απέκλεισαν την αναφορά του Ιράν στο Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών για τις πυρηνικές του δραστηριότητες.

Η **Dr Benita Ferrero-Waldner**, Επίτροπός για τις Εξωτερικές Σχέσεις και την Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτνίασης εξέφρασε την ικανοποίησή της για τη συμβολή της Ε.Ε. στην αναμόρφωση του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών κατά

τη διάρκεια της **συνάντησης των Ηνωμένων Εθνών** (Νέα Υόρκη, 16/9/2005). Επεσήμανε ότι δεν έχουν επιτευχθεί όλοι οι στόχοι της Ε.Ε. αλλά ότι έχουν τεθεί οι σταθερές βάσεις: η ανάπτυξη, η ασφάλεια και τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι οι τρεις πυλώνες του κοινού οράματος για το μέλλον. Υποστήριξε ότι αναφορικά με την αναπτυξιακή βοήθεια, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα και τα κράτη μέλη της Ε.Ε. παρέχουν το 55% της παγκόσμιας αναπτυξιακής βοήθειας. Στόχος είναι να αυξηθεί η βοήθεια που παρέχεται στο 0,7% του ΑΕΠ μέχρι το 2015. Η κα Ferrero επεσήμανε ότι το 50% αυτής της αύξησης θα πήγαινε στην Αφρική. Προκειμένου να γίνεται καλή χρήση αυτών των πόρων η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπογράμμισε ότι ο συντονισμός και η εναρμόνιση όλων των εταίρων αποτελεί μια καλή προσπάθεια ενίσχυσης της καλής διακυβέρνησης.

Στη συνέχεια η κα Ferrero υποστήριξε ότι το εμπόριο είναι πολύ σημαντικός παράγοντας για την ανάπτυξη. Για αυτό το λόγο, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα θα συμβάλει στην επιτυχία των διαπραγματεύσεων του ΠΟΕ, συμπεριλαμβανομένης και της κατάργησης των επιχορηγήσεων για τις εξαγωγές. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναφέρθηκε στην πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Κοινότητας «όλα εκτός από όπλα» που έχει τεθεί σε ισχύ για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από τρία χρόνια ενώ τόνισε ότι η ΕΚ θα αυξήσει τη βοήθεια που παρέχει στις αναπτυσσόμενες χώρες αναφορικά με την οικοδόμηση δυνατότητας διεξαγωγής εμπορίου.

Αναφορικά με την προστασία του περιβάλλοντος, η κα Ferrero επεσήμανε ότι οι κλιματολογικές αλλαγές και η αειφορεία θα πρέπει να ληφθούν περισσότερο υπόψη ενώ επεσήμανε ότι

για αυτόν τον σκοπό θα πρέπει να συνεχισθεί η εργασία για τη δημιουργία ενός ισχυρού, λειτουργικού και επικεντρωμένου στη δράση Περιβαλλοντικού Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Επιπροσθέτως, η συμφωνία για μια Επιτροπή για την οικοδόμηση της ειρήνης αποτελεί σημαντική πρόοδος στον τομέα της ειρήνης και ασφάλειας. Για αυτό το λόγο είναι απαραίτητο να εξασφαλισθεί ότι η Επιτροπή θα αρχίσει τις εργασίες στο τέλος του 2005.

Ένα ακόμη σημαντικό αποτέλεσμα είναι η αναγνώριση από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών της συλλογικής ευθύνης για την προστασία των πληθυσμών κατά των βιαιοπραγιών. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επεσήμανε ότι η δημιουργία ενός νέου, μικρότερου και πιο λειτουργικού Συμβουλίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα θα συνέβαλλε προκειμένου να γίνει ο Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών η κινητήριος δύναμη για την προστασία των ανθρωπίνων

δικαιωμάτων. Από την άλλη πλευρά, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή χαρακτήρισε το αποτέλεσμα που επιτεύχθηκε ως μέτριο (καθώς δεν κατάφεραν να καταλήξουν στις απαραίτητες λεπτομέρειες πριν από τη Σύνοδο Κορυφής) αλλά κάλεσε όλα τα εμπλεκόμενα μέρη να εκμεταλλευθούν την ευνοϊκή συγκυρία και να ολοκληρώσουν αυτό το σημαντικό κεφάλαιο μέχρι το Φεβρουάριο 2006. Αναφορικά με την αναμόρφωση των Ηνωμένων Εθνών, η κα Ferrero υποστήριξε ότι δεν έχει προχωρήσει όσο θα έπρεπε μέχρι τώρα. Επεσήμανε, όμως, ότι η Ε.Ε. θα στήριζε το Γενικό Γραμματέα, όπως έκανε και στο παρελθόν, σε κάθε προσπάθεια αναμόρφωσης.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ολοκλήρωσε την ομιλία της λέγοντας ότι η αποτελεσματική πολυεπίπεδη πολιτική αποτελεί τη σφραγίδα της εξωτερικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης με ακρογωνιαίο λίθο το σύστημα των Ηνωμένων Εθνών.

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

JOSE MANUEL BARROSO

«ΠΡΟΣ ΤΗ ΛΙΣΣΑΒΟΝΑ ΚΑΙ ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΑΥΤΗΝ: Η ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΙΣ ΑΓΟΡΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΠΛΕΥΡΕΣ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ»¹, *Βρυξέλλες, 19/9/2005.*

Ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής επεσήμανε ότι προκειμένου να προχωρήσει η διαδικασία των μεταρρυθμίσεων θα πρέπει η Ε.Ε. να παραμείνει επικεντρωμένη στους κεντρικούς στόχους της διαδικασίας της Λισσαβόνας: την αύξηση της ανάπτυξης και της απασχόλησης. Οι δύο αυτοί στόχοι, πρόσθεσε ο κ. Barroso, είναι πολύ σημαντικοί για τους ευρωπαίους πολίτες και για αυτό το λόγο αυτές οι διαδικασίες μεταρρύθμισης αποτελούν πρώτη προτεραιότητα για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Υπογράμμισε ότι είναι σημαντικό να διασφαλισθεί ότι η δράση των τριών πυλώνων της στρατηγικής θα διεξάγονται ταυτόχρονα: ο οικονομικός πυλώνας, ο κοινωνικός πυλώνας και ο περιβαλλοντικός πυλώνας.

Ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής παραδέχθηκε ότι ορισμένες απαραίτητες μεταρρυθμίσεις προϋποθέτουν επίπονες επιλογές, οι οποίες θα πρέπει να ληφθούν σε

¹ Εναρκτήρια Ομιλία στο Market Access Symposium

εθνικό επίπεδο μετά από μια εκ βάθους διαβούλευση με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Υπενθύμισε ότι τα κράτη μέλη θα παρουσιάσουν τα προγράμματά τους στην Επιτροπή μέσα Οκτωβρίου. Τόνισε, όμως, ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να παίρνει πρωτοβουλίες κάθε φορά που απαιτείται να στηρίζει τη γνώση και την καινοτομία, να μεταρρυθμιστούν οι κρατικές επιχορηγήσεις, να βελτιωθεί η νομοθεσία, να ολοκληρωθεί η εσωτερική αγορά υπηρεσιών.

Στη συνέχεια ο κ. Barroso αναφέρθηκε στο εμπόριο και στις δυνατότητες της Ε.Ε. να κάνει περισσότερο σε αυτόν τον τομέα προκειμένου να αυξηθεί και η οικονομική ανάπτυξη. Επιπλέον, υποστήριξε ότι αυξάνοντας τις εμπορικές επενδύσεις στις φτωχότερες χώρες υπάρχει όφελος και για την Ε.Ε. αλλά και για την ανάπτυξη των χωρών αυτών. Όσο αυξάνεται ο παγκόσμιος ανταγωνισμός η ενασχόληση της Ε.Ε. με τα ακόλουθα ζητήματα γίνεται ολοένα και πιο έντονη: είναι αρκετά ανοιχτές οι εγχώριες αγορές; Ωφελούνται αρκετά οι επιχειρήσεις μας από την ανταγωνιστική πίεση; Έχουν οι παραγωγοί μας δίκαια και επαρκή πρόσβαση σε τρίτες αγορές; Αν όχι, τί μπορεί να κάνει η Ε.Ε. σχετικά;

Ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αναφέρθηκε στις αλλαγές της φύσης του διεθνούς εμπορίου και στην αυξανόμενη σημασία του εμπορίου στον τομέα των υπηρεσιών σε αντίθεση με το εμπόριο των αγαθών. Πρόσθεσε ότι οι επενδύσεις παίζουν ένα σημαντικό ρόλο στο εμπόριο καθώς οι εταιρείες αναζητούν την επιλογή του τόπου ανάπτυξης των επιχειρήσεών τους με μεγαλύτερη ελευθερία. Επιπροσθέτως, τόνισε ότι με τη μείωση των δασμών, οι εγχώριες ρυθμίσεις και οι άλλοι περιορισμοί αποτελούν σημαντικά εμπόδια στο εμπόριο.

Στη συνέχεια, ο κ. Barroso υποστήριξε ότι, λόγω της αλλαγής της ισορροπίας δυνάμεων στον τομέα του εμπορίου, η Ε.Ε. πρέπει να ασχοληθεί με πολλές πλευρές της παγκοσμιοποίησης. Ο διεθνής ανταγωνισμός εντείνεται καθώς οι αναπτυσσόμενες χώρες γίνονται σημαντικοί φορείς του παγκόσμιου εμπορίου. Αναφερόμενος στο φαινόμενο της Κίνας, ο κ. Barroso επεσήμανε ότι η απάντηση της Ε.Ε. στην άνοδο της δύναμης της Κίνας δε θα πρέπει να είναι ο προστατευτισμός αλλά πιο ευέλικτες αγορές εργασίας, συνεχιζόμενη εκπαίδευση με καθορισμένο στόχο, και κατάλληλα δίκτυα ασφαλείας.

Το άνοιγμα των αγορών έχει επιφέρει ορισμένες φορές και οδυνηρές αλλαγές. Για το λόγο αυτό, συνέχισε ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η απώλεια θέσεων εργασίας σε ορισμένους τομείς και η δημιουργία θέσεων σε άλλους τομείς θα «συνοδεύει» αυτή τη διαδικασία προσαρμογής. Η πρόκληση στην οποία καλείται να ανταποκριθεί η Ε.Ε. είναι να φροντίσει ώστε οι διαθέσιμοι εργαζόμενοι να μπορούν να ενταχθούν στις νέες θέσεις εργασίας που ανοίγουν. Η Ε.Ε. δεν πρέπει να αντιμετωπίζει την κατάσταση με ανασφάλεια αλλά με πρόβλεψη. Ο καλύτερος τρόπος για να διασφαλισθεί ότι η Ε.Ε. κατέχει μια καλή θέση στην παγκόσμια αγορά τώρα αλλά και μελλοντικά είναι η διαμόρφωση μιας ξεκάθαρης στρατηγικής για την πρόσβαση στις αγορές που θα συμφωνηθεί με τα κράτη μέλη, τις επιχειρήσεις και τους συμμετέχοντες.

Ο Πρόεδρος της Ε. Επιτροπής ολοκλήρωσε την ομιλία του λέγοντας ότι ο δρόμος για τη Λισσαβόνα είναι μακρύς αλλά με ξεκάθαρο προορισμό. «Είναι απαραίτητο να εκμεταλλευθούμε όλες τις εξωτερικές πλευρές της ανταγωνιστικότητας της Ευρώπης παράλληλα με τις εσωτερικές μεταρρυθμίσεις».

ΦΑΚΕΛΛΟΣ ΤΟΥΡΚΙΑ

Το κλίμα στην Ευρώπη λίγο πριν την 3^η Οκτωβρίου

Οι Angela Merkel (επικεφαλής του CDU) και Edmund Stoiber (επικεφαλής του CSU) απέστειλαν στις 26 Αυγούστου 2005 επιστολή προς τους ηγέτες του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος όπου ζήτησαν ανοικτά να συμπεριληφθεί στο κείμενο του διαπραγματευτικού πλαισίου Τουρκίας – Ε.Ε. αντί της πλήρους ένταξης (και) η προοπτική μιας «προνομιακής εταιρικής σχέσης». Η επιστολή Merkel-Stoiber είναι ενδεικτική του κλίματος που επικρατεί στην Ευρώπη έναντι της Τουρκίας λίγο πριν από τη συμφωνημένη ημερομηνία έναρξης των διαπραγματεύσεων (3/10/2005).

«Η συνεχιζόμενη άρνηση της Τουρκίας να αναγνωρίσει την Κυπριακή Δημοκρατία ως κράτος-μέλος της Ε.Ε., στο επίπεδο του διεθνούς δικαίου βαρύνει αποφασιστικά στην έναρξη των διαπραγματεύσεων με την Τουρκία. Από την πλευρά τους η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη-μέλη της κράτησαν ως σήμερα μια συμφιλιωτική στάση, ανεχόμενα σιωπηλά την αντίθετη προς το διεθνές δίκαιο κατοχή του βορείου τμήματος της Κυπριακής Δημοκρατίας από τα τουρκικά στρατεύματα. Πέραν αυτού, εξακολουθούν να υπάρχουν σοβαρότατα προβλήματα στην Τουρκία αναφορικά με τον σεβασμό και την εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αλλά και με την εγκαθίδρυση σχέσεων καλής γειτονίας.

Παρ' όλα αυτά, έχουμε πολύ μεγάλο ενδιαφέρον να εμβαθύνουμε τις διμερείς μας σχέσεις και να ενισχύσουμε τον δεσμό ανάμεσα στην Τουρκία και στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Πιστεύουμε ότι ο καλύτερος τρόπος για να πετύχουμε αυτόν τον στόχο είναι να προχωρήσουμε προς μια προνομιακή εταιρική σχέση. Στο πλαίσιο μιας τέτοιας εταιρικής σχέσης, μπορούμε να ενισχύσουμε την ανάπτυξη της δημοκρατίας, του κράτους-δικαίου, αλλά και της οικονομίας της Τουρκίας, με την οποία είμαστε φίλοι και σύμμαχοι σε ζητήματα ασφάλειας και άμυνας, ιδιαίτερα στους κόλπους του ΝΑΤΟ.

Τέλος δεν θα πρέπει να ξεχνάμε ότι οι διαπραγματεύσεις με την Τουρκία, αν έχουν ως μοναδικό στόχο την πλήρη ένταξη, θα μπορούσαν να περιπλέξουν την ενισχυμένη σχέση Τουρκίας – Ε.Ε., η οποία είναι το ζητούμενο. Στην πραγματικότητα, αν διαπιστώσουμε στην πορεία των διαπραγματεύσεων ότι οι απαραίτητες προϋποθέσεις για την ενσωμάτωση στην Ε.Ε. δεν έχουν ικανοποιηθεί, δε θα υπάρχει άλλη ρεαλιστική εναλλακτική. Εκτός αυτού πρέπει να θυμόμαστε ότι η επικύρωση της ένταξης της Τουρκίας είναι διασυνδεδεμένη σε ορισμένες χώρες-μέλη με τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος, με συνέπεια να υπάρχει κίνδυνος να δημιουργηθούν εκ νέου προβλήματα, λαμβάνοντας υπόψη τις επιφυλάξεις των πολιτών στο θέμα αυτό. Τα δύο αυτά σημεία μπορούν να έχουν σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις για το μέλλον των σχέσεων Τουρκίας – Ε.Ε.

Γι' αυτόν τον λόγο επιθυμούμε να σας ζητήσουμε να αποσαφηνίσετε το διαπραγματευτικό πλαίσιο, ώστε να περιλαμβάνει επίσης την προοπτική μιας προνομιακής εταιρικής σχέσης με την Τουρκία» (Απόσπασμα από την επιστολή).

Ο Πρωθυπουργός της Δανίας Anders Fogh Rasmussen επεσήμανε στην εφημερίδα Politiken (27/9/2005) ότι πολλοί Ευρωπαίοι πολίτες αμφισβητούν τους γρήγορους ρυθμούς με τους οποίους προχωρεί η Ε.Ε. στη διαδικασία της διεύρυνσης. Ο Πρωθυπουργός της Δανίας αναρωτήθηκε αν η Ε.Ε. είναι σε θέση να αντιμετωπίσει τα

νέα σύνορά της μετά την ένταξη της Τουρκίας, δηλαδή το Ιράκ, τη Συρία και το Ιράν. Επίσης, υποστηρίζει ότι η Τουρκία δε σέβεται πλήρως τα κριτήρια της Κοπεγχάγης (το σεβασμό των πολιτικών και τα ανθρωπίνων δικαιωμάτων που αποτελεί υποχρέωση όλων των κρατών μελών) και τονίζει ότι πρέπει να τεθούν πιο ψηλά στην ατζέντα. Σύμφωνα με τον κ. Rasmussen χρειάζονται μεγάλες αλλαγές στην Τουρκική κοινωνία προκειμένου να ικανοποιηθεί τα πολιτικά κριτήρια και πρόσθεσε ότι ακόμη και όταν αρχίσουν οι ενταξιακές διαπραγματεύσεις δεν μπορεί να προβλεφθεί αν η Τουρκία θα μπορέσει να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της Ε.Ε. Τέλος, δήλωσε ότι η ικανότητα της Ε.Ε. να δέχεται νέα κράτη μέλη έχει φτάσει στα όρια της ενώ υπογράμμισε ότι είναι σημαντικό η διεύρυνση να μην έχει ως αποτέλεσμα να αμβλυνθεί η συνεργασία στο πλαίσιο της Ε.Ε.

Οι διαπραγματεύσεις εν όψει της 3^{ης} Οκτωβρίου

Μια εβδομάδα πριν την έναρξη των διαπραγματεύσεων με την Τουρκία, η **Κύπρος**, η **Γαλλία** και η Αυστρία προσπαθούν να πετύχουν ένα πιο «σφικτό» διαπραγματευτικό πλαίσιο. Ένα σχέδιο αυτού του πλαισίου είχε προταθεί πριν το καλοκαίρι του 2005 από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενώ η Βρετανική Προεδρία αναμένεται ότι θα ολοκληρώσει το τελικό κείμενο σε μια συνάντηση των αντιπροσώπων της Ε.Ε. στις Βρυξέλλες στις 29 Σεπτεμβρίου 2005. Σύμφωνα με πηγές του euobserver, η Κύπρος κατάφερε να εξασφαλίσει την περιήληψη δύο συμπληρωματικών παραγράφων στο κείμενο. Η πρώτη παράγραφος επαναλαμβάνει ότι η Τουρκία θα διαπραγματευτεί με τα 25 διαφορετικά κράτη μέλη (υπενθυμίζοντας στην Τουρκία ότι θα πρέπει να αναγνωρίσει την Κύπρο). Η δεύτερη παράγραφος δηλώνει ότι η Τουρκία δε θα εμποδίζει τα κράτη μέλη να συμμετέχουν στους διεθνείς οργανισμούς (δίνοντας τη δυνατότητα στην Κύπρο να συμμετέχει στις στρατιωτικές επιχειρήσεις Ε.Ε.-NATO). Επίσης, επισημαίνεται ότι η Γαλλία ασκεί πίεση προκειμένου το μήνυμα που θα συνοδεύει την παρουσίαση του διαπραγματευτικού πλαισίου να μην αναφέρεται μόνο στο τεχνικό και ιστορικό υπόβαθρο των διαπραγματεύσεων. Η Γαλλία ζητά μια αιτιολογική έκθεση που θα είναι πολιτικά περισσότερο ανοιχτή και θα αναφέρεται στην αντιδήλωση της Ε.Ε.

Στις 26 Σεπτεμβρίου η Βρετανική Προεδρία είχε μια διμερή συζήτηση με την **Αυστρία**, η οποία επιθυμεί να είναι ανοιχτό το ενδεχόμενο για μια «χαλαρή» συνεργασία μεταξύ Ε.Ε.-Τουρκίας στο διαπραγματευτικό πλαίσιο. Ο Αυστριακός καγκελάριος Wolfgang Shussel παραδέχθηκε ότι η Αυστρία ήταν πλήρως απομονωμένη σε αυτό το θέμα χωρίς να έχει την υποστήριξη καμίας άλλης ευρωπαϊκής χώρας. Επισημαίνεται ότι η Αυστρία αναζητά κάποιο συμβιβασμό αναφορικά με την ένταξη της Κροατίας στην Ε.Ε. (την οποία υποστηρίζει σθεναρά).

Η αντιδήλωση της Ε.Ε.

Στις 29 Ιουλίου η Τουρκία υπέγραψε το πρωτόκολλο της τελωνειακής ένωσης που συνοδευόταν από μια δήλωση με την οποία διευκρίνιζε ότι αυτή η συμφωνία δε σημαίνει την επίσημη αναγνώριση της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Στις 31 Αυγούστου η **Νομική Υπηρεσία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης** παρουσίασε στους διπλωματικούς ιθύνοντες των 25 κρατών-μελών της Ε.Ε. έγγραφο, σύμφωνα με το οποίο η δήλωση της Τουρκίας ότι η πρόσφατη υπογραφή του πρωτοκόλλου για την τελωνειακή ένωσή της με την Κύπρο και τα άλλα νέα κράτη-μέλη της Ε.Ε. δεν συνεπάγεται και διπλωματική αναγνώριση της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν

έχει νομική σημασία και είναι πολιτικώς απαράδεκτη. Από νομικής απόψεως, με την υπογραφή του πρωτοκόλλου, η Τουρκία αναγνωρίζει de facto την Κυπριακή Δημοκρατία την οποία σίγουρα θα υποχρεωθεί να αναγνωρίσει και de jure όταν θα φθάσει η ώρα της προσχώρησής της στην Ε.Ε. Επίσης, η Τουρκία με την εφαρμογή του πρωτοκόλλου δεν θα έχει πλέον το δικαίωμα να απαγορεύει στα υπό κυπριακή σημαία πλοία να ελλιμενίζονται στην επικράτειά της, ενώ το ζήτημα της διπλωματικής αναγνώρισης της Κύπρου αποτελεί στην παρούσα φάση ένα πολιτικό πρόβλημα το οποίο η Ε.Ε. οφείλει να αντιμετωπίσει. Η Νομική Υπηρεσία της Ε.Ε. έκρινε ότι η τουρκική δήλωση δημιουργεί προβλήματα, αφού έρχεται σε αντίθεση με τις αποφάσεις του ΟΗΕ αλλά και με τους βασικούς άξονες της κοινής εξωτερικής πολιτικής της Ε.Ε. Συνεπώς, η Νομική Υπηρεσία εμμέσως πλην σαφώς τάχθηκε υπέρ της έκδοσης «αντιδήλωσής» της Ε.Ε. με την οποία θα εκφράζεται η λύπη της Ε.Ε. για τις θέσεις της Τουρκίας έναντι της Κύπρου. Η εκπόνηση αυτού του εγγράφου ζητήθηκε προ μηνός περίπου - δηλαδή λίγο μετά την υπογραφή του πρωτοκόλλου και την έκδοση της ανακοίνωσης από την Τουρκία. (Οι πληροφορίες αυτές αντλήθηκαν από σχετικό άρθρο του Μ. Σπινθουράκη στο ΒΗΜΑ, 4/9/2005 και του Κ. Μοσχονα στην Ελευθεροτυπία, 1/9/2005)

Τα κράτη-μέλη είχαν χωριστεί σε δύο ομάδες. Η πρώτη είχε επικεφαλής τη Γαλλία, την Αυστρία, την Κύπρο και την Ελλάδα και υποστηρίζει ότι η αντιδήλωση έπρεπε να περιλαμβάνει ορισμένα βασικά σημεία και κυρίως: την υποχρέωση της Τουρκίας να εφαρμόσει πλήρως το πρωτόκολλο της τελωνειακής ένωσης, να αναφέρεται ότι η τουρκική δήλωση περί μη αναγνώρισης της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν παράγει νομικά αποτελέσματα και δεν έχει καμία νομική ισχύ, όπως γνωμοδότησε η νομική υπηρεσία του Συμβουλίου, να επισημαίνεται ότι η Τουρκία πρέπει να ομαλοποιήσει τις σχέσεις της με την Κυπριακή Δημοκρατία, και τη δημιουργία ενός συστήματος παρακολούθησης για την εφαρμογή του πρωτοκόλλου από την Τουρκία.

Η δεύτερη ομάδα είχε ως επικεφαλής την Ιταλία και τη Γερμανία, οι οποίες, υπό την καθοδήγηση της Βρετανικής Προεδρίας και με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ισχυρίζονταν ότι η Τουρκία έχει εκπληρώσει τους όρους που αποφασίστηκαν στη Σύνοδο Κορυφής του περασμένου Δεκεμβρίου για την έναρξη ενταξιακών διαπραγματεύσεων από τις 3 Οκτωβρίου και συνεπώς δεν χρειάζεται μία σκληρή αντιδήλωση της Ε.Ε. στην τουρκική δήλωση περί μη αναγνώρισης της Λευκωσίας.

Στη συζήτηση των Μονίμων Αντιπροσώπων που πραγματοποιήθηκε στις 31 Αυγούστου 2005 εν όψει της διήμερης άτυπης συνόδου (1-2/9/2005) των υπουργών Εξωτερικών (Gymnich) δεν εγκρίθηκε το σχέδιο αντιδήλωσης της Ε.Ε. που είχε υποβάλει η Βρετανική Προεδρία ως απάντηση στην τουρκική μονομερή δήλωση για μη αναγνώριση της Κυπριακής Δημοκρατίας. Το σχέδιο αντιδήλωσης της προεδρίας κρίθηκε ως πολύ ήπιο και τα περισσότερα κράτη-μέλη, με επικεφαλής τη Γαλλία, την Κύπρο και την Ελλάδα, ζήτησαν από την προεδρία να το τροποποιήσει κατά τέτοιο τρόπο ώστε να συμπεριλαμβάνει τα προαναφερθέντα σημεία.

Στις 7 Σεπτεμβρίου συνήλθε εκ νέου η Επιτροπή Μονίμων Αντιπροσώπων χωρίς όμως να υιοθετήσει ένα κείμενο που να ικανοποιεί την Τουρκία χωρίς να προσκρούει στις αντιδράσεις της Γαλλίας, της Κύπρου και της Ελλάδας. Για αυτό το λόγο ορίστηκε να συνέλθει ξανά το Συμβούλιο Μονίμων Αντιπροσώπων στις 15 Σεπτεμβρίου.

Σύμφωνα με τους Financial Times (12/9/2005), η **Γαλλία και η Βρετανία** κατέληξαν σε μια συμβιβαστική συμφωνία, σύμφωνα με την οποία, η Ε.Ε. θα έπρεπε να διακηρύξει ότι η Τουρκία δεν μπορεί να ενταχθεί στην Ένωση μέχρι να αναγνωρίσει και τα 25 κράτη

μέλη το συντομότερο δυνατό. Με αυτήν τη συμφωνία, η Βρετανική Προεδρία που προσπαθεί για την έγκαιρη έναρξη των διαπραγματεύσεων ήθελε να κάμψει εγκαίρως το πιο ισχυρό αντίθετο στρατόπεδο. Υπενθυμίζεται ότι ο Γάλλος Πρωθυπουργός Dominique de Villepin είχε δηλώσει ότι ήταν αδιανόητο να αρχίσει διαπραγματεύσεις η Ε.Ε. με την Τουρκία αν δε αναγνωρίσει ένα από τα μέλη της, μια θέση της Γαλλίας που επιβεβαιώθηκε και από τον Γάλλο Πρόεδρο Jacques Chirac. Κάμπτοντας την αντίθεση της Γαλλίας, οι άλλες δύο χώρες που αντιτίθενται περισσότερο στην έναρξη των διαπραγματεύσεων της 3^η Οκτωβρίου, η Κύπρος και η Αυστρία είναι πιθανόν να ευθυγραμμισθούν. Υπενθυμίζεται, επίσης, ότι η Αυστρία υποστηρίζει τη θεσμοθέτηση μιας προνομιακής συνεργασίας με την Τουρκία αντί για πλήρη ένταξη ενώ η Κύπρος επιζητούσε μια «αντιδήλωση» της Ε.Ε., η οποία θα ξεκαθάριζε ότι η Τουρκία πρέπει να εφαρμόσει πλήρως την τελωνειακή συμφωνία προκειμένου να μην απαγορεύει τον ελλιμενισμό των πλοίων και την προσγείωση αεροπλάνων από την Κύπρο στην Τουρκία. Στις 21 Σεπτεμβρίου ήταν η τέταρτη φορά που θα συναντιόντουσαν οι αντιπρόσωποι της Ε.Ε. για την επίλυση του εν λόγω ζητήματος. Αν και δυσκολεύονταν να καταλήξουν σε συμφωνία, τα κράτη μέλη δεν ήθελαν να αντιμετωπίσουν μια κρίση στις 3 Οκτωβρίου. Όπως υποστηριζόταν ασκούσαν πίεση μέχρι την τελευταία στιγμή προκειμένου να κερδίσουν όσες περισσότερες πολιτικές παραχωρήσεις ήταν δυνατόν. Όπως είχε ζητήσει και η Κύπρος από τις 8 Σεπτεμβρίου, αν δεν υπήρχε κάποια συμφωνία στις 21 Σεπτεμβρίου θα έπρεπε να συγκληθεί μια ειδική συνάντηση των υπουργών εξωτερικών στις 26 Σεπτεμβρίου, ενδεχόμενο που η Βρετανική Προεδρία επιθυμούσε να αποφύγει. Ενόψει της 3ης Οκτωβρίου, της καθορισμένης ημερομηνίας για έναρξη των ενταξιακών διαπραγματεύσεων της Τουρκίας με την Ε.Ε. υιοθετήθηκε τελικώς στην Επιτροπή Μονίμων Αντιπροσώπων της 21^{ης} Σεπτεμβρίου 2005, η **ευρωπαϊκή αντιδήλωση προς την Τουρκία για το ζήτημα της αναγνώρισης της Κύπρου** (Βρυξέλλες, 21 Σεπτεμβρίου 2005).

Το πλήρες κείμενο: «Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα και τα κράτη μέλη της ενέκριναν σήμερα[1] την ακόλουθη δήλωση, ως συνέχεια στη δήλωση στην οποία προέβη η Τουρκία κατά την υπογραφή του Πρωτοκόλλου της Συμφωνίας της Άγκυρας στις 29 Ιουλίου 2005:

1. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της διαπιστώνουν ότι η Τουρκία υπέγραψε το Πρόσθετο Πρωτόκολλο της Συμφωνίας Σύνδεσης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των κρατών μελών της, αφενός, και της Τουρκίας, αφετέρου, σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Δεκεμβρίου 2004. Εκφράζουν τη λύπη τους για το ότι η Τουρκία έκρινε αναγκαίο να προβεί σε δήλωση σχετικά με την Κυπριακή Δημοκρατία κατά τη στιγμή της υπογραφής.
2. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα και τα κράτη μέλη της καθιστούν σαφές ότι η δήλωση αυτή της Τουρκίας είναι μονομερής, δεν αποτελεί μέρος του Πρωτοκόλλου και δεν έχει νομικές συνέπειες στις δυνάμει του Πρωτοκόλλου υποχρεώσεις της Τουρκίας.
3. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της προσδοκούν την πλήρη και άνευ διακρίσεων εφαρμογή του Πρόσθετου Πρωτοκόλλου, καθώς και την άρση όλων των εμποδίων όσον αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία των αγαθών, συμπεριλαμβανομένων των περιορισμών στα μεταφορικά μέσα. Η Τουρκία πρέπει να εφαρμόσει πλήρως το Πρωτόκολλο έναντι όλων των κρατών μελών της Ε.Ε. Η Ε.Ε. θα παρακολουθεί στενά το θέμα αυτό και θα αξιολογήσει την πλήρη εφαρμογή του Πρωτοκόλλου το 2006. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα και τα κράτη μέλη της τονίζουν ότι η έναρξη διαπραγματεύσεων

επί των σχετικών κεφαλαίων εξαρτάται από την εφαρμογή των συμβατικών υποχρεώσεων της Τουρκίας έναντι όλων των κρατών μελών. Η μη πλήρης εφαρμογή των υποχρεώσεων της Τουρκίας θα έχει επιπτώσεις στην όλη πρόοδο των διαπραγματεύσεων.

4. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα και τα κράτη μέλη της υπενθυμίζουν ότι η Κυπριακή Δημοκρατία έγινε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης την 1η Μαΐου 2004. Υπογραμμίζουν ότι ως υποκείμενο του διεθνούς δικαίου αναγνωρίζουν μόνον την Κυπριακή Δημοκρατία.

5. Η αναγνώριση όλων των κρατών μελών αποτελεί αναγκαία συνιστώσα της διαδικασίας προσχώρησης. Κατά συνέπεια, η Ε.Ε. υπογραμμίζει τη σπουδαιότητα που αποδίδει στην ταχύτερη δυνατή εξομάλυνση των σχέσεων μεταξύ της Τουρκίας και όλων των κρατών μελών της Ε.Ε.

6. Το Συμβούλιο θα εξασφαλίσει την παρακολούθηση της επιτευχθείσας προόδου επί όλων αυτών των θεμάτων το 2006.

7. Στο πλαίσιο της παρούσας δήλωσης, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα και τα κράτη μέλη συμφωνούν ως προς το ότι είναι σημαντικό να υποστηριχθούν οι προσπάθειες του Γενικού Γραμματέα των Η.Ε. προς επίτευξη συνολικής διευθέτησης του κυπριακού προβλήματος σύμφωνα με τις σχετικές αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας των ΗΕ και τις αρχές επί των οποίων εδράζεται η ΕΕ και ως προς το ότι μια δίκαιη και μόνιμη διευθέτηση θα συμβάλει στην ειρήνη, τη σταθερότητα και τις αρμονικές σχέσεις στην περιοχή.»

Αντιδράσεις από την «Αντιδήλωση»

Ο αρμόδιος **Επίτροπος για την διεύρυνση κ. Olli Rehn** δήλωσε στις 21 Σεπτεμβρίου 2005 αναφορικά με την αντιδήλωση της Ε.Ε. στις 21/09/05 ότι πρόκειται για «λογικό και ισοζυγισμένο αποτέλεσμα». Ο Επίτροπος δήλωσε πως η συμφωνία μεταξύ των κρατών μελών ανοίγει το δρόμο για την ομαλή υιοθέτηση του πλαισίου των διαπραγματεύσεων και ως εκ τούτου την έναρξη των ενταξιακών διαπραγματεύσεων με την Τουρκία στις 3 Οκτωβρίου. Επίσης, ο κ. Rehn αναφέρει ότι το πλαίσιο που πρότεινε η Επιτροπή ευθυγραμμίζεται με την απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του περασμένου Δεκεμβρίου και «λαμβάνει υπόψη όλες τις ανησυχίες και παρέχει τη σταθερή βάση για έντονη και δίκαιη διαπραγμάτευση».

Η κυβέρνηση της Κύπρου, δια του εκπροσώπου της Κ. Χρυσοστομίδη εξέφρασε την ικανοποίησή της για την συμφωνία που επιτεύχθηκε στο περιεχόμενο της αντιδήλωσης της Ε.Ε. στη μονομερή δήλωση της Τουρκίας περί μη αναγνώρισης της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ο κ. Χρυσοστομίδης επισήμανε πως πρόκειται για ομόφωνη, πολιτική απόφαση της Ε.Ε., η οποία ελήφθη και από τα 25 κράτη-μέλη και έχει «τόση σημασία όση και οι άλλες αποφάσεις των Συμβουλίων της ΕΕ που λαμβάνονται ομόφωνα» γι' αυτό και η προσπάθεια για υποβάθμιση της δεν δικαιολογείται.

Πρέπει, όμως να επισημανθεί ότι το κείμενο δεν περιελάμβανε συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα σχετικά με τις συγκεκριμένες κινήσεις που θα έπρεπε να ακολουθήσει η Τουρκία για να αναγνωρίσει την Κύπρο όπως ζητούσε η Κυπριακή κυβέρνηση.

Η συζήτηση στην Ελλάδα

«Το επικίνδυνο με την ένταξη της Τουρκίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση δεν είναι αυτά που λέγονται. Είναι αυτά που εννοούνται. Η υπόθεση ξεκίνησε ως ένα αμφιλεγόμενο πολιτικό ζήτημα και εξελίσσεται σε έναν διαρκή εκβιασμό. Η Ευρώπη καλείται να

υποστεί στους κόλπους της μια μη ευρωπαϊκή χώρα υπό την πιεστική αλλά αδιευκρίνιστη απειλή πως «κάτι κακό» θα της συμβεί αν δεν το πράξει.

Δεν είναι τυχαίο ότι η συμπεριφορά της ενδιαφερόμενης χώρας παίρνει τη μορφή μιας συνεχούς πρόκλησης. Πρώτα είχαμε τη δήλωση που συνόδευε την επέκταση του πρωτοκόλλου τελωνειακής ένωσης. Χωρίς να ερωτηθεί και χωρίς κανείς να της το ζητήσει, η Τουρκία αποσαφηνίζει ρητά ότι δεν αναγνωρίζει ένα από τα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τα οποία, κατά τα άλλα, θέλει να ξεκινήσει ενταξιακές διαπραγματεύσεις.

Αν, όπως ισχυρίζονται οι υποστηρικτές της Τουρκίας, η δήλωση αυτή δεν έχει καμία νομική υπόσταση έναντι του πρωτοκόλλου, τότε δεν είναι απλώς πρόκληση. Είναι δωρεάν πρόκληση.

Στη συνέχεια ο τούρκος πρωθυπουργός απεφάνθη ότι «έχουμε εκπληρώσει όλες τις απαραίτητες προϋποθέσεις» για να ξεκινήσουν οι διαπραγματεύσεις στις 3 Οκτωβρίου. Και πάλι μίλησαν χωρίς να ερωτηθούν, χωρίς κανείς να τους το ζητήσει αλλά και αναρμοδίως. Διότι αν εκπληρώθηκαν επαρκώς οι προϋποθέσεις, θα το κρίνουν αυτοί που τις έθεσαν και όχι αυτοί που καλείται να τις εκπληρώσει.

Στο ενδιάμεσο ο τούρκος υπουργός Εξωτερικών ερμήνευσε με δικό του πρωτότυπο τρόπο το πρωτόκολλο τελωνειακής ένωσης εξηγώντας πως (κατ' αυτόν) δεν προκύπτει καμία υποχρέωση της Τουρκίας έναντι της Κύπρου. Και πάλι χωρίς να ερωτηθεί...

Το ερώτημα που προκύπτει είναι εξαιρετικά απλό. Τι υποχρεώνει εμάς, τους Ευρωπαίους, να αποδεχόμαστε ή να κατανοούμε μια τέτοια συμπεριφορά; Ποιο είναι το μείζον ωφέλημα από την ένταξη της Τουρκίας στο όνομα του οποίου καλούμαστε να κάνουμε τα στραβά μάτια στους τσαμπουκάδες της;

Παρακολουθώ προσεκτικά όλη τη σχετική συζήτηση στην Ευρώπη, αλλά δεν έχω ακούσει ακόμη ούτε ένα ψήγμα απάντησης σε αυτό το ερώτημα...

(Απόσπασμα από το άρθρο του Ι. Κ. Πρετεντέρη, «Ο διαρκής εκβιασμός», Το ΒΗΜΑ, 04/09/2005)

«...Η σύνταξη της αντιδήλωσης συνιστά εσφαλμένη διαπραγματευτική κίνηση. Παρά τις οποιεσδήποτε αρχικές αντιδράσεις, είναι βέβαιο ότι η δήλωση της Ε.Ε. μπορεί να χρησιμοποιηθεί από την Τουρκία στην προσπάθειά της για τη μη αναγνώριση της Κύπρου. Κύπρος και Ελλάδα όφειλαν να εμμένουν σε μια δωρική τοποθέτηση από πλευράς Ένωσης για την «υποχρέωση πλήρους εφαρμογής του πρωτοκόλλου» και η Ελλάδα να εστιάσει την προσπάθειά της στη διαπραγμάτευση ενός πακέτου ρυθμίσεων (τύπου Ελσίνκι) για την ευρωπαϊκή διαχείριση / εξομάλυνση των ελληνοτουρκικών σχέσεων. Αυτό μπορούσε να γίνει στο πλαίσιο της επεξεργασίας της κοινής θέσης για το γενικό πλαίσιο των ενταξιακών διαπραγματεύσεων με την Τουρκία. Εμμένοντας στη διαπραγμάτευση της αντιδήλωσης, χάθηκε η ευκαιρία αυτή. Κι αν ακόμη ορισμένες χώρες-μέλη (π.χ. Γαλλία) ήθελαν την κοινή αντιδήλωση, Κύπρος και Ελλάδα όφειλαν όχι να συμπράξουν αλλά να σταματήσουν τη διαδικασία και να στρέψουν την προσοχή τους στο «συνολικό διαπραγματευτικό πλαίσιο». (Απόσπασμα από το άρθρο του Π.Κ. Ιωακειμίδη, «Ανευ αξίας η δήλωση Ε.Ε. για Κύπρο», ΤΑ ΝΕΑ, 22/9/2005)

«Λευκωσία, Άγκυρα, Αθήνα, Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά και βρετανική προεδρία μετρούν «τα κέρδη και τις ζημιές» από την πρόσφατη συμφωνία για την αντιδήλωση στην Τουρκία για την Κύπρο. Η αντιδήλωση των «25» στη μονομερή δήλωση της Τουρκίας ότι δεν αναγνωρίζει την Κύπρο και δεν ανοίγει λιμάνια και αεροδρόμια στην κυπριακή

σημαία (μετά από διαβουλεύσεις δύο μηνών- ρεκόρ στα ευρωπαϊκά χρονικά) άνοιξε ένα νέο κεφάλαιο στο κυπριακό.

Πρώτη φορά σε 31 χρόνια. Με ομοφωνία-προϊόν συμβιβασμού των «25» - η Ε.Ε. εγείρει η ίδια πλέον το θέμα της πλήρους αναγνώρισης της Κύπρου από την Τουρκία. Ουδέποτε στα 31 χρόνια από την τουρκική εισβολή, διεθνής οργανισμός έχει απαιτήσει από την Αγκυρα να αποδεχθεί και να αναγνωρίσει την Κυπριακή Δημοκρατία ως μόνον εκπρόσωπο ολόκληρης της νήσου, αν θέλει να ενταχθεί η Τουρκία σ' αυτόν. Η υποχρέωση αναγνώρισης της Κυπριακής Δημοκρατίας θα συνοδεύει πιστά την Άγκυρα καθ' όλη τη διάρκεια των ευρωπαϊκών διαπραγματεύσεών της, ώστε αυτή να έχει ικανοποιηθεί πριν από την ολοκλήρωσή τους.

Η κριτική που δέχεται η κυπριακή κυβέρνηση και δευτερευόντως η ελληνική είναι ότι «δεν πίεσαν» αρκετά «ώστε η πολυπόθητη αναγνώριση της Κύπρου να γινόταν τώρα πραγματικότητα ή με "σφιχτό χρονοδιάγραμμα" στον οδικό χάρτη των διαπραγματεύσεων της Τουρκίας». Ο αντίλογος δεν είναι άλλος από τη διαπίστωση ότι η πολιτική μνήμη είναι κατά κανονα επιλεκτική ή και ασθενής, κατά το δοκούν.

Όμως, δεν είναι εύκολο να λησμονηθεί ότι από το 1996 και μετά, όλες οι ελληνικές κυβερνήσεις έχουν δεσμευθεί εμπιστευτικώς, ατύπως ή και δημοσίως προς την Ουάσιγκτον ότι θα στηρίζουν πλήρως την ενταξιακή πορεία της Τουρκίας στην Ε.Ε. (σ.σ.: με άλλα λόγια, παραιτούνται από το βέτο). Και δεν έχει περάσει πολύς καιρός από πέρσι, όταν τα ελληνικά κόμματα συναίνεσαν να υποστηρίξουν πλήρως την ένταξη της Τουρκίας στην Ε.Ε., σε συνέχεια μάλιστα των αποφάσεων του Ελσίνκι, όταν Αθήνα και Λευκωσία δέχθηκαν την υποψηφιότητα της Τουρκίας, χωρίς απaráβατη προϋπόθεση την αναγνώριση της Κυπριακής Δημοκρατίας (σ.σ.: πράγμα αδύνατον, αφού είχαν ανοίξει όλα τα πανιά για το σχέδιο Ανάν...).» (Απόσπασμα από το άρθρο της Κ. Αδάμ «Η Ε.Ε. εγείρει πλέον θέμα αναγνώρισης της Κύπρου», ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 32/9/2005)

«Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι εάν κυρίως η Αθήνα είχε χειρισθεί διαφορετικά τα πράγματα, η Αντιδήλωση των «25» θα μπορούσε να είναι πιο σαφής και δεσμευτική για την Αγκυρα. Ετσι όπως ήλθαν τα πράγματα, όμως, το τελικό κείμενο μπορεί να κριθεί σχετικά ικανοποιητικό. Τα θετικά στοιχεία διατηρήθηκαν και με την πίεση που ασκήθηκε εξουδετερώθηκαν σε μεγάλο βαθμό οι παγίδες της βρετανικής προεδρίας. Θετική είναι η διατύπωση ότι η τουρκική δήλωση «είναι μονομερής, δεν αποτελεί μέρος του πρωτοκόλλου και δεν έχει νομικές επιπτώσεις στις υποχρεώσεις της Τουρκίας σε σχέση με το πρωτόκολλο». Θετικό είναι και το γεγονός ότι ξεκαθαρίζεται πως η πλήρης εφαρμογή της τελωνειακής σύνδεσης συμπεριλαμβάνει και την άρση «των περιορισμών στα μέσα μεταφοράς».

Σε ό,τι αφορά τις παγίδες, εξουδετερώθηκε η προσπάθεια του Λονδίνου να διασυνδέσει χρονικά την αναγνώριση της Κυπριακής Δημοκρατίας από την Αγκυρα με την ένταξη της Τουρκίας. Η Ε.Ε. δεν ζητάει πλέον μόνο την «ομαλοποίηση των σχέσεων... το συντομότερο δυνατόν». Δηλώνει, επίσης, ότι «η αναγνώριση όλων των κρατών-μελών είναι απαραίτητο συστατικό της ενταξιακής διαδικασίας». Προφανώς, τίποτα απ' αυτά δεν είναι πολύ σαφές και συγκεκριμένα δεσμευτικό. Από την άλλη πλευρά, όμως, οι διατυπώσεις αυτές δεν κλείνουν την πόρτα. Αντιθέτως, την αφήνουν ανοικτή στην κυπριακή διπλωματία να θέσει το ζήτημα της αναγνώρισης εν καιρώ και όταν κρίνει ότι ο συσχετισμός δυνάμεων εντός της Ένωσης είναι ευνοϊκός για κάτι τέτοιο.

Το ίδιο ισχύει και για το δεύτερο επίμαχο σημείο. Εάν μετά την κύρωση του πρωτοκόλλου από την Εθνοσυνέλευσή της, η Τουρκία εμμένει στην τωρινή θέση της να

μην ανοίγει τα λιμάνια και τα αεροδρόμιά της στα κυπριακά πλοία και αεροπλάνα, η Λευκωσία έχει τη δυνατότητα να εγείρει εμπόδια στις ενταξιακές διαπραγματεύσεις. Στο τελικό κείμενο δεν προβλέπεται μόνο η ανώδυνη ποινή ότι «η έναρξη των διαπραγματεύσεων στα σχετικά κεφάλαια εξαρτάται από την εφαρμογή εκ μέρους της Τουρκίας των συμβατικών υποχρεώσεών της». Προβλέπεται, επίσης, ότι «η μη πλήρης εφαρμογή των υποχρεώσεων (της Τουρκίας) θα επηρεάσει τη συνολική πρόοδο των διαπραγματεύσεων»». (Απόσπασμα από το άρθρο το Σ. Λυγερού, «Η Αντιδήλωση των «25» και η Αγκυρα», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 25/9/2005,)

ΕΛΛΑΔΑ – Ε.Ε.

Τα αποτελέσματα της έρευνας του νέου «**Τακτικού Ευρωβαρόμετρου για την Ελλάδα**» παρουσιάστηκαν στις 7 Σεπτεμβρίου 2005 στην Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα, κατά τη διάρκεια Συνέντευξης Τύπου. Η συγκεκριμένη έρευνα διεξήχθη, κατόπιν αιτήματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στα 25 κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στις δύο υπό ένταξη χώρες (Βουλγαρία, Ρουμανία), στις δύο υποψήφιες για ένταξη χώρες (Τουρκία και Κροατία), καθώς και στο βόρειο μέρος της Κύπρου και καλύπτει το διάστημα 9/5/2005-14/6/2005. Στην Ελλάδα, η έρευνα διεξήχθη σε αντιπροσωπευτικό δείγμα 1.000 πολιτών, οι οποίοι κλήθηκαν να εκφράσουν τη γνώμη τους σε ζητήματα καθημερινού ενδιαφέροντος αλλά και ευρύτερου κοινωνικού προβληματισμού. Επισημαίνονται τα σημαντικότερα αποτελέσματα της έρευνας.²

Προσωπική κατάσταση και προσδοκίες των ελλήνων πολιτών: Τουλάχιστον ένας στους δύο έλληνες πολίτες (54%) δηλώνει αρκετά ικανοποιημένος από την καθημερινή του ζωή (στην Ε.Ε. των 25 το ποσοστό ανέρχεται στο 60%). Αναφορικά με την οικονομική κατάσταση της χώρας τους και στην εργασιακή απασχόληση στην Ελλάδα, το 59% των ελλήνων προβλέπει χειρότερες οικονομικές εξελίξεις για τη χώρα τη χρονιά που έρχεται (στην Ε.Ε. των 25 το ποσοστό ανέρχεται στο 37%). Το 40% των ελλήνων ερωτηθέντων προβλέπει επιδείνωση της ελληνικής οικονομίας κατά την επόμενη πενταετία (στην Ε.Ε. των 25 το ποσοστό ανέρχεται στο 30%). Αντιθέτως, το 50% των ελλήνων ερωτηθέντων προσδοκούν βελτίωση της ευρωπαϊκής οικονομίας τα επόμενα πέντε χρόνια (στην Ε.Ε. των 25 το ποσοστό ανέρχεται στο 56%).

Συμμετοχή της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Η πλειοψηφία της ελληνικής κοινής γνώμης (56%, ποσοστό ελαφρώς μειωμένο σε σχέση με την προηγούμενη έρευνα του Ευρωβαρόμετρου: 61%) θεωρεί ότι η συμμετοχή της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση συνιστά θετική πράξη (στην Ε.Ε. των 25 το ποσοστό αυτό ανέρχεται στο 54%). Αξιοσημείωτο είναι ότι οι Έλληνες (69%) εμφανίζονται να είναι από τους πλέον ικανοποιημένους Ευρωπαίους πολίτες, αναφορικά με τη συμμετοχή της χώρας τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.: 55%). Το γεγονός ότι η χώρα του είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης κάνει τον Έλληνα να αισθάνεται περισσότερο ασφαλής, άποψη η οποία εκφράζεται από το 70% της ελληνικής κοινής γνώμης, το δεύτερο υψηλότερο ποσοστό μεταξύ των 25 κρατών-μελών της Ε.Ε., μετά από αυτό της Κύπρου (78%). 1 στους 2 έλληνες ερωτηθέντες (50%) δεν πιστεύει ότι τα συμφέροντα της Ελλάδας λαμβάνονται αρκετά υπόψη στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Σχεδόν 6 στους 10 έλληνες ερωτηθέντες (58%) δεν πιστεύουν ότι η προσωπική τους άποψη μετράει στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.25:

² http://europa.eu.int/hellas/EB63_GRReport1.pdf

53%). Θετική εικόνα έχει η πλειοψηφία της ελληνικής κοινής γνώμης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς 1 στους 10 έλληνες πολίτες (10%) εκφράζεται κατηγορηματικά υπέρ μίας θετικής εικόνας για την Ε.Ε. (Ε.Ε.25: 8%) και το 44% θεωρεί ότι η Ε.Ε. προβάλλει μία αρκετά θετική εικόνα (Ε.Ε.25: 38%). Το 59% των Ελλήνων πιστεύει ότι ο ρόλος της Ε.Ε. στην καθημερινή τους ζωή θα είναι πιο σημαντικός την επόμενη πενταετία, ενώ το 67% επιθυμούν ο ρόλος της Ε.Ε. να καταστεί πιο σημαντικός (Ε.Ε.: 47% και 51% αντίστοιχα). Έντονα αρνητική στάση της πλειονότητας της ελληνικής κοινής γνώμης απέναντι στο διεθνή ρόλο των Η.Π.Α. καταγράφεται στα αποτελέσματα της έρευνας, ενώ θετική στάση φαίνεται να τηρεί η πλειονότητα της ελληνικής κοινής γνώμης για το διεθνή ρόλο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σχεδόν 6 στους 10 έλληνες πολίτες (57%) εκφράζουν εμπιστοσύνη στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Διεύρυνση της Ε.Ε.: Οι Έλληνες παραμένουν ένθερμοι υποστηρικτές της διεύρυνσης. Σημειώνεται ότι οι Έλληνες, περισσότερο από κάθε ευρωπαίο πολίτη, υποστηρίζουν ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να διευρυνθεί περιλαμβάνοντας ορισμένες μόνο από τις χώρες που επιθυμούν να ενταχθούν (70%). Αρνητικοί είναι οι Έλληνες (70%) και η πλειοψηφία των ευρωπαίων πολιτών ως προς το ενδεχόμενο ένταξης της Τουρκίας (στην Ε.Ε. των 25 το ποσοστό ανέρχεται στο 52%) και της Αλβανίας (Ελλάδα: 58%, Ε.Ε.: 50%). Διυσταμένες απόψεις έχουν οι έλληνες ερωτηθέντες όσον αφορά στην ΠΓΔΜ (το 45% είναι υπέρ ενώ το 47% είναι κατά). Στην Ε.Ε. των 25 το 43% τάσσεται υπέρ της μελλοντικής ένταξης της ΠΓΔΜ ενώ το 41% τάσσεται κατά.

Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση: Εμφανής είναι η απογοήτευση των ελλήνων πολιτών από τη χρήση του ευρώ, καθώς στις προηγούμενες έρευνες του Ευρωβαρόμετρου, όπου ετέθη το ίδιο ερώτημα, η πλειονότητα της ελληνικής κοινής γνώμης με υψηλά ποσοστά εμφανιζόταν υπέρ μίας Ευρωπαϊκής Νομισματικής Ένωσης με ένα μοναδικό νόμισμα (62%), ενώ στην παρούσα έρευνα το θετικό ποσοστό έχει μειωθεί σημαντικά και οι απόψεις του ελληνικού δείγματος δίστανται απόλυτα, με το 49% να τάσσεται υπέρ (στην Ε.Ε. των 25 ανέρχεται στο 59%) και το 49% να τάσσεται κατά (στην Ε.Ε. των 25 ανέρχεται στο 35%). Σημειώνεται ότι το ποσοστό που συγκεντρώνουν οι έλληνες ερωτηθέντες που τάσσονται κατά της Νομισματικής Ένωσης είναι το δεύτερο υψηλότερο μετά από αυτό των πολιτών του Ηνωμένου Βασιλείου (64%). Όπως και στις προηγούμενες έρευνες του Ευρωβαρόμετρου όπου ετέθη το ίδιο ερώτημα, η πλειοψηφία της ελληνικής κοινής γνώμης τάσσεται υπέρ μίας κοινής πολιτικής άμυνας και ασφάλειας (Ε.Ε.: 80%, Ε.Ε.: 77%) και μίας κοινής εξωτερικής πολιτικής των κρατών-μελών της Ε.Ε. έναντι άλλων χωρών (Ε.Ε.: 76% - Ε.Ε.: 67%). Την αναγκαιότητα απόκτησης ενός Συντάγματος για την Ευρωπαϊκή Ένωση εκφράζουν 6 στους 10 έλληνες πολίτες (60%) ποσοστό παρόμοιο με το ποσοστό στην Ε.Ε. των 25 (61%).

ΤΥΠΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ

- Αγγελόπουλος Κ., «Μια λαμπρή αποτυχία του Λονδίνου», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 22/9/2005
- Αδάμ Κ., «Η Ε.Ε. εγείρει πλέον θέμα αναγνώρισης της Κύπρου», ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 23/9/2005
- Αμπατζή Α., «Απειλεί με εμπλοκή Κυπριακού η Αγκυρα», ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 24/9/2005
- Αρεταίος Ε., «Τα δύο «αγκάθια» της Τουρκίας», ΤΑ ΝΕΑ, 23/9/2005
- Βερέμης Θ., «Μια παλιά πρόβλεψη με καθυστερημένη ευστοχία», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 24/9/2005
- Δρουσιώτης Μ., «Οριστικά στις 3 Οκτωβρίου οι ενταξιακές της Τουρκίας», ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 21/9/2005

- Δρουσιώτης Μ., «Μετά το Πρωτόκολλο τι;», 10/9/2005
- Ευσταθιάδης Σ., «Η ώρα της διπλωματίας», ΤΟ ΒΗΜΑ, 24/9/2005
- Ευσταθιάδης Στ., «Αυστηρή προειδοποίηση προς την Άγκυρα», ΤΟ ΒΗΜΑ, 4/9/2005
- Ζούλας Κ., «Σε κλοιό ευρωπαϊκών πιέσεων η Άγκυρα», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 22/9/2005
- Ιωακειμίδης Π. Κ., «Ευρωπαϊκές λύσεις για Κύπρο – Τουρκία», ΤΑ ΝΕΑ, 16/09/2005
- Ιωακειμίδης Π. Κ., «Πολιτική ένταξη στην Ένωση», ΤΑ ΝΕΑ, 2/9/2005
- Ιωακειμίδης Π. Κ., «Άνευ αξίας η δήλωση Ε.Ε. για Κύπρο», ΤΑ ΝΕΑ, 22/9/2005
- Καϊμάκη Β., «Ο μετέωρος άξονας», ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 18/9/2005
- Καϊμάκη Β., «Και η Ευρώπη θέλει τον Γερμανό της», ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 25/9/2005
- Καλλέργης Κ., «Ε.Ε.: Υποχρέωση της Τουρκίας η αναγνώριση», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 21/9/2005
- Καλλέργης Κ., «Χωρίς Ευρωσύνταγμα, με Μεγάλο Αδελφό», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 22/9/2005
- Του ανταποκριτή μας στις Βρυξέλλες Κωνσταντίνου Καλλεργή
- Καλοκαρινός Α., «Η άδεια βιτρίνα», ΤΑ ΝΕΑ, 23/9/2005
- Καλφέλης Γρ., «Γερμανικό αδιέξοδο. Ο μεγάλος Συνασπισμός θα βλάψει την Ευρώπη», ΤΑ ΝΕΑ, 26/9/2005
- Καρανασοπούλου Ε., «Βρετανική στροφή για Κύπρο», ΤΑ ΝΕΑ, 5/9/2005
- Καρανασοπούλου Ε., «Μελέμια ένταξης με Τουρκία στο Αιγαίο», ΤΑ ΝΕΑ, 5/9/2005
- Καρανασοπούλου Ε., «Όχι σε ΗΠΑ, Τουρκία και... ευρώ», ΤΑ ΝΕΑ, 8/9/2005
- Καρανασοπούλου Ε., «Πανηγυρίζουν για την υποχώρηση», ΤΑ ΝΕΑ, 23/9/2005
- Καρανασοπούλου Ε., «Απαισιόδοξοι αλλά και ευρωπαϊστές οι Έλληνες, δείχνει το Ευρωβαρόμετρο», ΤΑ ΝΕΑ, 8/9/2005
- Καρτάλης Ι., «Το θλιβερό σίριαλ: η μάχη για τη διπλωματική αναγνώριση της Κύπρου χάθηκε τον περασμένο Δεκέμβριο», ΤΟ ΒΗΜΑ, 18/9/2005
- Καρτάλης Ι., «Παράλυτη η Ευρώπη. Η πολιτική κρίση στη Γερμανία δημιουργεί νέο σκηνικό αβεβαιότητας», ΤΟ ΒΗΜΑ, 24/9/2005
- Κασιμάτης Γ., «Η ευρωπαϊκή λύση για το Κυπριακό», ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 11/9/2005
- Κοντογώργης Γ., «Η Ευρώπη ενώπιον του Κυπριακού», ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 18/9/2005
- Κοτοφώλου Ι., «Πόσο θα επηρεάσει τις οικονομίες η εκλογή της Αγκελα Μέρκελ», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 18/9/2005
- Κουλουμπής Θ., «Ψάχνοντας για τα πολιτικά αίτια του ισλαμιστικού τρομοκρατικού κινήματος», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 4/9/2005 Κ
- Κούρκουλας Α., «Τούρκοι: Ύγκυριακές οι δυσκολίες», ΤΟ ΒΗΜΑ, 4/9/2005
- Λυγερός Σ., «Η Αντιδήλωση των «25» και η Άγκυρα», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 25/9/2005
- Λυγερός Σ., «Επώδυνο δίλημμα για την Άγκυρα», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 2/9/2005
- Μίχας Τ., «Βολιδοσκοπούν Αθήνα για Τουρκία και Μ. Ανατολή», ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 7/9/2005
- Μίχας Τ., «Το ευρωπαϊκό «όχι» βλάπτει το Κόσοβο», ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 5/9/2005
- Μορώνης Μ., «Υπό μόνιμη ευρωπαϊκή πίεση η Τουρκία», ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 5/9/2005
- Μορώνης Μ., «Το Κυπριακό επιστρέφει στη διπλωματική ατζέντα», ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 25/9/2005
- Μοσχονάς Κ., «0,2% θα κολλήσει η ευρωανάπτυξη λόγω πετρελαίου», ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 7/9/2005
- Μοσχονάς Κ., «Στον αέρα» η αντιδήλωση Ε.Ε., ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 8/9/2005
- Μοσχονάς Κ., «Διχάζει την Ε.Ε. η απάντηση στην Τουρκία», ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 7/9/2005
- Μπερσέ Ε., «Η Ευρώπη επί ποδός πετρελαϊκού πολέμου», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 18/9/2005
- Μποτόπουλος Κ., «Ο κύκλος της εναλλαγής και η ώρα της μεταρρύθμισης», ΤΑ ΝΕΑ, 16/9/2005
- Μπουρδάρα Γ., «ΗΠΑ: Να αρχίσουν στις 3 Οκτωβρίου οι διαπραγματεύσεις Ε.Ε. – Τουρκίας», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 7/9/2005
- Νεγρεπόντη Α., «Όροσημο για την Ευρώπη», ΤΑ ΝΕΑ, 19/9/2005
- Νεγρεπόντη Α., «Βρείτε γρήγορα σταθερή λύση», ΤΑ ΝΕΑ, 20/9/2005
- Παντέλη Π., «Τι παίρνει η Κύπρος από το κείμενο των 25», ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 21/9/2005
- Παπαθεμελής Στ., «Οι ηθικοί όροι στην ευρωτουρκική διαπραγμάτευση», ΤΟ ΒΗΜΑ, 4/9/2005
- Παπαθεμελής Σ., «Εν αρχή ην η στάση της Γαλλίας», ΤΟ ΒΗΜΑ, 11/9/2005
- Παπαντωνίου Γ., «Για ένα νέο ευρωπαϊκό ξεκίνημα», ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 17/9/2005
- Πίνη Μ., «Υπογραφές για ειδική σχέση, όχι ένταξη», ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 2/9/2005
- Ποδηματά Α., «Ανοιξε ο ευρωπαϊκός δρόμος για την Τουρκία», ΤΟ ΒΗΜΑ, 24/9/2005
- Ποδηματά Α., «Κόλαφος Μέρκελ - Στόιμπερ στην Άγκυρα», ΤΟ ΒΗΜΑ, 11/9/2005
- Ρηγόπουλος Δ., «Το άλλοθι της Τουρκίας», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 17/9/2005
- Σολταρίδης Σ., «Η 3η Οκτωβρίου φέρνει στην πρώτη γραμμή τα μειονοτικά», ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 26/9/2005
- Σπινθουράκης Μ., «Η Νομική Υπηρεσία της ΕΕ «καταδικάζει» την Τουρκία», ΤΟ ΒΗΜΑ, 4/9/2005

- Σταμπόλης Κ., «Στόχος η απεξάρτηση της Ευρώπης από το πετρέλαιο», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 16/9/2005
- Σώκου Κ., «Χωρίς κατεύθυνση η οικονομία της ευραζώνης», ΤΟ ΒΗΜΑ, 24/9/2005
- Τριανταφυλλίδη Ε., «Οι πιο κρίσιμες εκλογές της Γερμανίας», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 18/9/2005
- Φελουκατζή Η., «Σταματήστε τη διπλή γλώσσα για την Τουρκία», ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 26/9/2005

ΞΕΝΟΣ

- “Accord des Vingt-Cinq pour demander à la Turquie de reconnaître Chypre avant son adhésion à l'UE”, Le Monde, 20/9/2005
- “EU stance "birth of 'de facto' recognition of Cyprus by Turkey”, Financial Times, 20/09/05
- “Action against rebel Kurds "matter of timing", USA tells Turkey”, Financial Times, 21/09/05
- “An election that will define the future of Germany and Europe”, The Independent, 17/09/05
- “China doubts impact of EU textile quota deal on 2006 exports”, Financial Times, 20/09/05
- “China-EU textile deal won't affect 2006 exports”, Financial Times, 20/09/05
- “Cyprus president slams British EU presidency over Turkey talks debate”, Financial Times, 20/09/05
- “Don't bank on succeeding Blair, unions tell Brown”, The Independent, 12/09/05
- “Dutch EU commissioner backs Merkel and causes political row”, The Independent, 16/09/05
- “EU must open up to challenge of globalisation”, Financial Times, 20/09/05
- “EU prepares bird flu action plan”, The Guardian, 22/09/05
- “Europe may impose criminal penalties for breaching EU law”, The Independent, 14/09/05
- “German parties rule out deal to end deadlock”, The Independent, 17/09/05
- “IMF slashes euro zone growth forecast as momentum again falters”, Financial Times, 21/09/05
- “Politics of the 'rip-off' economy”, Financial Times, 20/09/05
- “Straw voices optimism on Turkish accession talks”, The Guardian, 02/09/05
- “Turkey needs to invest 50bn euros in environment for EU adjustment - official”, Financial Times, 21/09/05
- “Turkey threatens to turn its back on EU over new conditions”, The Independent, 03/09/05
- “Work to avoid paralysis in Europe, says Barroso”, The Independent, 22/09/05
- Batty D., “Sharp rise in European migrants revealed”, The Guardian, 07/09/05
- Benoit B., “Germany slides into political chaos after election”, Financial Times, 18/09/2005
- Boland V., “EU split on Turkey-Cyprus ultimatum”, Financial Times, 09/09/2005
- Buck B., “EU official's backing for Merkel sparks dispute”, Financial Times, 15/09/2005
- Burke J., “Germans buy Merkel's miracle”, The Guardian, 04/09/05
- Castle S., “Britain warns of Islamic backlash if EU snubs Turkey”, The Independent, 09/09/05
- Castle S., “Britain warns of Islamic backlash if EU snubs Turkey”, The Independent, 09/09/05
- Castle S., “Israelis warm to security role for EU on Gaza's border with Egypt”, The Independent, 19/09/05
- Castle S., “Turkey a step closer to EU despite holding out on recognising Cyprus”, The Independent, 20/09/05
- Châtelot C., “La Pologne est devenue incontournable au sein de l'Union européenne”, Le Monde, 25/9/2005
- Chung J., “Eurozone bond yields fall on German reform fears”, Financial Times, 19/09/05
- Davies C., “This is not a party of xenophobes and Little Englanders”, The Independent, 19/09/05
- De Bresson H., Langellier J.P., Ricard P., “L'incertitude en Allemagne aggrave la crise européenne”, Le Monde, 20/9/2005
- Dejevsky M., “Does Blair really want Merkel to win the election?”, The Independent, 17/09/05
- Dejevsky M., “Schröder still closing the gap as campaign enters final round - but will it be enough?”, The Independent, 13/09/05
- Dombey D., “Time runs short for EU deal on Turkey talks”, Financial Times, 19/09/2005
- Gareth S and Dinmore G., “Iran warns Europe on oil and gas contracts”, Financial Times, 21/09/05
- Ferenczi T., “Divisés, les Vingt-Cinq s'appêtent à ouvrir les négociations d'adhésion avec la Turquie”, Le Monde, 1/9/2005
- Garton T., “Germany and France are the new sick men of Europe”, The Guardian, 22/09/05
- Garton T., “Democracy and Europe”, The Guardian, 06/09/05
- Harding L., “New election looms as Greens reject Merkel”, The Guardian, 21/09/05
- Harding L., “German political deadlock”, The Guardian, 23/09/05
- Harding L., “Turkey dominates German election”, The Guardian, 16/09/05
- King S., “Free trade is not perfect, but it's all we've got”, The Independent, 12/09/05

- Langellier J-P., "Londres maintient la pression sur la politique agricole de l'UE", Le Monde, 15/9/2005
- Minder R., "Mandelson seeks to tighten EU public procurement rules", Financial Times, 19/09/05
- Paterson T., "Schröder claims he can win as Merkel falls back in polls", The Independent, 10/09/05
- Rehn O., "Donnons sa chance à la Turquie", Le Monde, 1/9/2005
- Ricard P., "Günter Verheugen, vice-président de la Commission européenne « Il n'existe pas de modèle social européen. Chaque pays a ses traditions », Le Monde, 3/9/2005
- Ridet P., "Valéry Giscard d'Estaing dénonce l'« ambiguïté » française sur la Turquie", Le Monde, 25/9/2005
- Rieu A-M., "Reconstruire l'Europe au-delà du oui et du non", Le Monde, 7/ 9/2005
- Russell B., "Rebels defeat calls for cap on EU spending", The Independent, 20/09/05
- Timms D., "Hi-tech firms fear EU regulation", The Guardian, 20/09/05
- Watt N., "Sceptics bombard Euro paeon", The Guardian, 15/09/05
- Watt N., "Barroso's last rites for EU charter", The Guardian, 02/09/05
- Watt N., "EU plans frustrated", The Guardian, 20/09/05
- Watt N., "Tense countdown to EU membership talks", The Guardian, 15/09/05
- Watt N., "Turkey says it's all or nothing on EU proposal", The Guardian, 03/09/05
- Zecchini L., "Plusieurs pays européens s'opposent aux Etats-Unis sur la mission de l'OTAN en Afghanistan", Le Monde, 16/9/2005

ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

- Barysch K, Grabbe H., Everts S., "Why Europe should embrace Turkey", CER Pamphlet, Σεπτέμβριος 2005, www.cer.org.uk
- Buhigas Schubert C., "Revamping Development Efforts: An assessment of development policy in the EU" Issue Paper 36, EU and Global Governance, European Policy Centre, www.theepc.be
- EKEM: «Φάκελος: Η ένταξη της Τουρκίας στην ΕΕ - Επισκόπηση Διεθνούς Τύπου», Το EKEM με αφορμή την επίκαιρη συζήτηση που αφορά στην ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας και ενόψει του Συμβουλίου Κορυφής της 3ης Οκτωβρίου 2005 θα παρουσιάζει εβδομαδιαίως μία επισκόπηση των άρθρων των σημαντικότερων διεθνών ειδησεογραφικών πρακτορείων και εφημερίδων αναφορικά με το ζήτημα αυτό. Στόχος αυτής της προσπάθειας είναι η πληρέστερη ενημέρωση των δημόσιων φορέων αλλά και της κοινής γνώμης γενικότερα, για ένα ζήτημα που απασχολεί το σύνολο των ευρωπαϊκών κρατών-μελών καθώς και μέρος της διεθνούς κοινότητας, www.ekem.gr
- Grant C., "Can variable geometry save eu enlargement?", Οκτώβριος/Νοέμβριος 2005 CER Bulletin, issue 44, www.cer.org.uk
- Grant C., "Germany's foreign policy: What lessons can be learned from the Schröder years?", 2/9/2005, www.cer.org.uk
- Martens H & Buhigas Schubert C., "The Nordic model: a recipe for European success?", Working Paper 20, Growth and Jobs, European Policy Centre, www.theepc.be
- Metcalfe E., "After 7/7: Counter-terrorism in the EU", European Newsletter, The Federal Trust for education and Trust, Σεπτέμβριος 2005
- Murray A., "Consumers and EU competition policy", Policy Brief, 14/9/2005, www.cer.org.uk
- Niessen J., "Migration governance and the Lisbon agenda", Issue 14, Challenge Europe Online Journal, European Policy Centre, www.theepc.be
- Olsen J., "The political organization of Europe: Differentiation and unification", ARENA 16/9/2005, www.arena.uio.no
- Palmer J., "Towards a European Area of Freedom, Security and Justice?", Issue 14, Challenge Europe Online Journal, European Policy Centre, www.theepc.be
- Spencer S., "A common EU framework for the integration of migrants", Issue 14, Challenge Europe Online Journal, European Policy Centre, www.theepc.be
- Tsakiris Th., "The Strategic Framework of the Russian-Turkish Relationship: Geopolitical Rivalries and Geoeconomic Uncertainties", EKEM, 19/9/2005
- Χαρδαλούπας Α., «Αγροτική Ανάπτυξη και Ευρωπαϊκή Ένωση. Κοινωνικές Στρατηγικές για την Περίοδο 2007-2013. Μια Συνοπτική Παρουσίαση», Κείμενο Πολιτικής, EKEM, 7/9/2005.

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ

- Angresano J., "China's development strategy: A game of chess that countered orthodox development advice", Journal of Socio-Economics, Volume 34, Issue 4, Αύγουστος 2005
- Chen A., "Assessing China's economic performance since 1978: Material attainments and beyond", Journal of Socio-Economics, Volume 34, Issue 4, Αύγουστος 2005
- Currie C., "The need for a new theory of economic reform", Journal of Socio-Economics, Volume 34, Issue 4, Αύγουστος 2005, Abstract: Debate regarding key factors determining the success or failure of policies of liberalization and privatization, illustrates the need for a concise theoretical foundation to guide decision makers as to how, when, and where to apply policies that change underlying economic structures. This paper outlines such a framework, which is based on the perception of gradations in the process of development. It also argues that the introduction of new ownership structures, market mechanisms, and financing techniques are not necessarily solutions without providing for changes in economic, societal, and legal infrastructures.
- Hosseini H., "An economic theory of FDI: A behavioral economics and historical approach", Journal of Socio-Economics, Volume 34, Issue 4, Αύγουστος 2005.
- Teitel S., "Globalization and its disconnects", Journal of Socio-Economics, Volume 34, Issue 4, Αύγουστος 2005, Abstract: Globalization, defined in economic terms as the phenomenon of increased integration of the world economy, generates strong reactions due to some negative effects of the growth of international trade, the internationalization of industrial production, and unrestricted cross-border capital flows, while the overall mobility of labor remains quite limited. Evidence on the growth of international trade and factor mobility is reviewed and analyzed, and problems affecting developed and developing countries are detected. Policy measures to alleviate some of the dislocations from increased globalization are discussed, and measures recommended to avoid social and political disruptions.
- White M., "Can homo economicus follow Kant's categorical imperative? A reply", Journal of Socio-Economics, Volume 34, Issue 4, Αύγουστος 2005.
- South European Society & Politics, Volume 10, Number 2 / July, 2005, Special issue: "The South European Right in the 21st Century: Italy, France and Spain"
 - Creus M. G., "A Step Backwards or a Step Forwards? The Politics and Policies of Decentralization under the Governments of the Partido Popular", Abstract: This article analyses the extent to which the centralist and unitary perceptions of Spanish national identity, historically linked to right-wing state-wide parties, guided the policy choices on political decentralization made by the governments of the Partido Popular (PP) (1996–2004), especially those related to the participation of the Autonomous Communities within state-wide politics and policy processes. Using data on intergovernmental conflicts, it finds that although the PP governments did actively neglect the political role of the Autonomous Communities at the state level, this behaviour was as much related to their adherence to the traditional right-wing attitude towards political decentralization itself as to their desire to prevent the Autonomous Communities acting as a political opposition.
 - Cordell J., "Unity and Plurality in the French Right", Abstract: This article looks at the changes that have occurred in the composition and cohesion of the moderate right parties under the Fifth Republic. From the Gaullist hegemony of the 1960s, the right has undergone a number of separations and splintering of its principal formations, which have affected its ability to compete effectively, particularly against a cohesive left. The formation of the Union pour un Mouvement Populaire in 2002 ostensibly provides a unitary actor that can compete effectively against the left and counter the nuisance effect of the extreme right. However, within the party, there are still a number of ideological streams which, together with the personality clashes encouraged by the presidential succession, may threaten the cohesion of the party and its dominance of the right.
 - Drake H., "Jacques Chirac's Balancing Acts: the French Right and Europe", Abstract: From the 'strange affair' of the 2002 elections to the calling of a 2005 referendum to ratify Europe's new constitution, Europe has been as troublesome for Jacques Chirac's second term as it was during his first septennat (1995–2002). President Chirac inherited much unfinished European business from his predecessor, François Mitterrand, which created significant turbulence on the French right, especially within the Gaullist movement. This chapter reviews the evolution of Franco-European relations under Chirac's leadership, exploring in particular their political and institutional context and the balancing acts that the President has had to perform in his quest to maintain French influence in an enlarged European Union.

- Edwards P., "The Right in Power: The Berlusconi Anomaly: Populism and Patrimony in Italy's Long Transition", The election of the second Berlusconi government in 2001 can be seen as a consequence of disunity on the left; this sprang from Italy's incomplete transition from the 'First Republic' of 1948-1992, which aroused potentially incompatible demands for political normalization, openness to the radical left and ethical renovation. While the Berlusconi government's record has been confused and ineffectual, dominated by the shifting relations between coalition partners Forza Italia, Alleanza Nazionale and Lega Nord, the government has made sustained efforts to secure the anomalous position of Berlusconi himself. Berlusconi has resisted widespread political and legal opposition by orchestrating a combination of populism and patrimonialism; in the process he has blocked or reversed all three of the reforming drives of the 1990s. The Berlusconi government presents a challenge to Italy's continuing transition, and to the country's democratic institutions.
- Evans J., Introduction.
- Evans J., & Ivaldi G., "An Extremist Autarky: The Systemic Separation of the French Extreme Right", Since its initial electoral successes in the mid-1980s, the Front National (FN) has played a key role in the French political system, channelling discontent from a number of heterogeneous sources and significantly affecting the moderate right's electoral returns at both local and national level. While the institutional framework has consistently prevented the FN from winning parliamentary representation at the national level, this systemic ostracism together with the moderate right's steadfast refusal to consider cooperation and Jean-Marie Le Pen's reciprocal vilification has given the party the status of an isolated actor encapsulating social and political concerns in France. While the 2002 presidential success was exaggerated by the political opportunity structure of this election, the stability of the core FN electorate suggests the party can remain implanted in the long term despite lacking hope of executive or legislative participation.
- Ignazi P., "The Extreme Right: Legitimation and Evolution on the Italian Right Wing: Social and Ideological Repositioning of Alleanza Nazionale and the Lega Nord", Abstract: From its position as the epitome of the 'old' post-war fascist extreme right party, the Movimento Sociale Italiano/Alleanza Nazionale (AN) has shifted towards the ideological centre and reinvented itself as a proto-conservative party to exploit the new institutional logic of the post-1993 Italian political system. Conversely, the Northern League has shifted from its position as regionalist protest party to an actor more akin to other European extreme right parties, particularly in its authoritarian and anti-immigrant rhetoric. While the AN's evolution under Gianfranco Fini has seen it reintroduced into the political mainstream and included in the Forza-Italia-led government, this article examines the residual extremist views, such as support for fascism, found among the voters and members of the party. Moreover, despite the centre convergence and nationalization of the AN, the implantation of the Northern League in extremist ideological space demonstrates that there is a potential pool of voters receptive to anti-immigrant and populist-authoritarian appeal.
- Kuhn R., "The Raffarin Premiership: A Case of Failed Political Leadership", The Raffarin premiership has been characterized by the following features: the institutional subordination of the Prime Minister to the President; the lack of authority of the Prime Minister both inside the government and within the ranks of the parliamentary majority; the introduction of controversial reforms in a variety of policy fields; the attempt to establish a 'communicative premiership'; and growing unpopularity culminating in the electoral backlash of 2004. With specific reference to these features, this article provides a critical evaluation of the Raffarin premiership as a case study of failed political leadership.
- Llamazares I., "The Popular Party and European Integration: Re-elaborating the European Programme of Spanish Conservatism", Abstract: Since the democratization of the Spanish system, the right has undergone a series of rapid ideological and organizational changes. This article examines the shifts in European position of the Popular Party (PP) in the context of these broader programmatic changes. It explores the shift from post-Franco solidarism to neoliberal economic policy in the context of the European market, the development of an intergovernmental perspective on European governance and its Atlanticist orientation. In particular it considers the role that José Maria Aznar has played in the redefinition of PP European policy from the historical ideological stream of Spanish conservatism. It finds that the view of Spanish nationalism retaining paramount importance symptomatic of traditional conservatism remains strongly rooted in the PP's European programme.
- Pasquino G., "The mainstream right: What Is Right in Italy?", Abstract: The label 'right' has mostly been eschewed in Italian politics. Even Fascism presented itself more as a national

movement than as an interpreter of right-wing politics. This article explores what can be defined as 'right' in today's Italy. First, the definition is left to the opinions and evaluations of the voters. Second, issues are taken into consideration with special reference to the role of the state and the market and the classic neoconservative inclination, not fully shared by the Italian right, to cut taxes. Some attention is given to the non-political right, that is, the National Association of Entrepreneurs, the bureaucracy and the armed forces, and above all the Catholic Church. Finally, the article addresses the important problem of the symbols and the style of the right and of the existence of a right-wing culture. The conclusion is that the profile of the Italian right is not especially distinctive, which creates much confusion in Italian politics as well as within the centre-left.

- Quaglia L., "The Right and Europe in Italy: An Ambivalent Relationship", Abstract: This article focuses on the three main parties of the centre-right coalition, namely, Forza Italia, the National Alliance and the Northern League during the period 1994-2002, with a view to analyzing and explaining their outlook on Europe and to elucidating how this has affected Italy's EU policy during the negotiations of the Constitutional Treaty. It is argued that Euroscepticism has emerged among parties of the right in Italy, albeit this pattern has not been uniform, nor has it had watershed effects on Italy's EU policy. During the period 1994-2004, the Northern League moved from pro-European attitudes to Euroscepticism, whereas the National Alliance moved in the opposite direction, abandoning, at least formally, its past Euroscepticism. Forza Italia's stance is very fluid, mainly because the attitude of its leader towards European integration is unclear. These trends, which break with the pro-European outlook of governing political parties in the First Republic, need to be contextualized by considering domestic institutions, historical legacies and public opinion attitudes, all factors that explain the overall continuity of Italy's trajectory in the EU, despite the change in the domestic politics of Euroscepticism.
- Ramiro-Fernández L., "Programmatic Adaptation and Organizational Centralization in the AP-PP", Abstract: After decades of change, a significant number of contemporary parties share the features of an organizational model characterized by its eminently electoral orientation, its professionalization and the centralization of its decision-making processes. The Alianza Popular (AP; since 1989 the Partido Popular [PP]) represents an example of this type of party evolution, since it has experienced in the last decades several important ideological and organizational modifications. What makes the AP-PP case interesting is that the party model built in these years by its leaders illustrates some of the main patterns of organizational and ideological evolution of contemporary Western parties although with some idiosyncratic particularities.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

- 7/9/2005: Παρουσίαση του «νέου Τακτικού Ευρωβαρόμετρου για την Ελλάδα» που οργανώθηκε από την Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα.
- 7-11/9/2005: Το Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ) διοργάνωσε το 16^ο διεθνές σεμινάριο της Χάλκης με θέμα "Security Sector Reform in Southeastern Europe and the Mediterranean: Lessons and Challenges" (Session 05), Στόχος του σεμιναρίου ήταν να συγκεντρώσει ειδικούς από τη Ν.Α. Ευρώπη και τη Μεσόγειο/ Μ. Ανατολή για να αναλύσουν τα συμπεράσματα από τις προσπάθειες αναμόρφωσης του τομέα ασφαλείας στη Ν.Α. Ευρώπη και τη Μαύρη Θάλασσα, και να εξετάσουν κατά πόσον αυτά θα μπορούσαν να εφαρμοστούν στη Μεσόγειο/ Μ. Ανατολή. Οι συμμετέχοντες συζήτησαν την ισχύουσα κατάσταση και τα πιθανά επόμενα βήματα για τις δύο γεωγραφικές περιοχές (με περισσότερη έμφαση στην περιοχή της Μεσογείου/ Μ. Ανατολής), με σκοπό την προετοιμασία μιας τελικής έκθεσης με τα συμπεράσματα και τις προτάσεις πολιτικής που θα διανεμηθεί σε ένα ευρύ κύκλο διαμορφωτών πολιτικής, ληπτών αποφάσεων, ειδικών και άλλων ενδιαφερόμενων επιστημόνων και φορέων στη Μεσόγειο/ Μ. Ανατολή, τη ΝΑ Ευρώπη, τη Μαύρη Θάλασσα, την Ευρώπη και τις ΗΠΑ.

- 15-16/9/2005: Συνέδριο με θέμα «Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Επιχειρηματικής Συνεργασίας» που διοργάνωσε η BOSS Θεσσαλονίκη (e-mail: boss@artion.com.gr).
- 28/9/2005: Ο Γ. Αθανασάκος ο Professor of Finance και Ben Graham Chair in Value Investing at Richard Ivey School of Business, University of Western Ontario παρουσίασε την εργασία του με θέμα **“Seasonal Patterns in Canadian Financial Markets and the Impact Professional Portfolio Rebalancing: Evidence of Profitable Opportunities”** στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (πτέρυγα Αντωνιάδου).
- 4/10/2005: Το Ινστιτούτο Δημοκρατίας Κωνσταντίνος Καραμανλής διοργανώνει ομιλία του Jeremy Rifkin, Πρόεδρο του Foundation on Economic Trends με θέμα: **«Σύγκριση του Ευρωπαϊκού & Αμερικανικού Κοινωνικού & Οικονομικού Μοντέλου»**, Ξενοδοχείο Μεγάλη Βρετανία.
- 4/10/2005: Το Ινστιτούτο Στρατηγικών Αναλύσεων & Αναπτυξιακών Μελετών – Ανδρέας Παπανδρέου σε συνεργασία με το Ίδρυμα Friedrich Ebert διοργανώνουν εκδήλωση με θέμα **«Προκλήσεις για την Ευρώπη μετά τις Γερμανικές εκλογές»**. Ομιλητές: Χ. Παπουτσή (βουλευτής, μέλος Πολιτικού Συμβουλίου ΠΑΣΟΚ), Gunter Gloser (βουλευτής SPD, κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος για ευρωπαϊκά θέματα), Μ. Παπαγιαννάκης (μέλος Πολιτικής Γραμματείας Συνασπισμού). Συντονιστής: Πάυλος Τσίμας (δημοσιογράφος). Ινστιτούτο Γκαίτε (τηλ. 2103411236, 2103631745).
- 6-7/10/2005: το Πανεπιστήμιο Αθηνών, το Εργαστήριο Διοικητικών Επιστημών και το Διοικητικό Επιμελητήριο διοργανώνει συνέδριο με θέμα **«Διοικητική θεωρία και πράξη - Διοίκηση και κοινωνία»**, Αθήνα (τηλ. επικοινωνίας: 210 3385578-9).
- 6/10/2005: Οι Εκδόσεις Παπαζήση και το Ινστιτούτο Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων διοργανώνουν εκδήλωση για την παρουσίαση του βιβλίου **«Διεθνής Πολιτική Οικονομία. Θεωρία, δομή και προκλήσεις της παγκόσμιας οικονομίας»** (επιμ. Λ. Κόντης –Χ. Τσαρδανίδης). Το βιβλίο θα παρουσιάσουν: Πάνος Καζάκος (Καθηγητής στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών και Διευθυντής του Μεταπτυχιακού Προγράμματος «Ευρωπαϊκές και Διεθνείς Σχέσεις»), Ηλίας Καλλιώρας (Βουλευτής) και Γιάννος Παπαντωνίου (Βουλευτής). Τη συζήτηση θα συντονίσει ο Νικόλας Βουλέλης (Διευθυντής Σύνταξης του Α.Π.Ε.). Στοά του Βιβλίου
- 14-16/10/2005: Διμερής συνάντηση μεταξύ Βρετανίας και Ελλάδας με θέμα **«Προς μία Νέα Ευρωπαϊκή Κοινωνία: Μετανάστευση και Αλλαγές»** που διοργανώνεται από τη Βρετανική Πρεσβεία, το Βρετανικό Συμβούλιο στην Ελλάδα και το ΕΛΙΑΜΕΠ για 6η χρονιά.
- 17-19/10/2005: Το Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Συστημάτων Επικοινωνιών και Υπολογιστών διοργανώνει το **«24th European Annual Conference on Human Decision Making and Manual Control –EAM 2005»**, Αθήνα
- 20-22/10/2005: Το European University Association διοργανώνει διάσκεψη με θέμα **“Research in European Universities: Strategies and Funding”**, Σουηδία.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

- Κωφός Ε., Βλασιδής Β. (επιμ.), **“Athens - Skopje: An uneasy symbiosis”**, Εκδόσεις ΕΛΙΑΜΕΠ, 2005
- Παρίσης Ι., **«Εξωτερική Πολιτική και Ασφάλεια στο Σύνταγμα της Ευρώπης»**, Εκδόσεις Ινστιτούτου Αμυντικών Αναλύσεων 2005

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Κείμενα εργασίας:

- Α. Τραντίδης, «Οικονομικές προεκτάσεις της περιφερειακής ολοκλήρωσης στα Βαλκάνια»
- G. Andreou, “Regional Policy in Greece Sectoral Case Study. The Operational Programme Competitiveness”
- Κ. Διαμαντικός και Π. Λαμπρίδης, «Η Αναζήτηση της Ειρήνης στο Αιγαίο: Μια Συνολική Αποτίμηση της Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης και Ασφάλειας στις Ελληνοτουρκικές Σχέσεις»
- Π. Καζάκος, «Στη μέση του δρόμου; Η Ελλάδα και η πρόκληση της ανταγωνιστικότητας»
- Ν. Τζιφάκης & Ε. Τ. Φακιολάς, «Οι επιχειρήσεις ειρήνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα Δυτικά Βαλκάνια»
- Martha Triantafyllou, “Forecasting conflicts with the use of event data: the greek – turkish case of Imia”
- Anna Vallianatou, “The Iraq crisis: did the fourth EU Greek Presidency follow the problem-solving approach?”
- Eleni Demiri & E. Vlioras, “The Greek Contribution to CFSP and Civilian Crisis Management”
- N. Koutsiaras & G. Andreou, “Small can be beautiful: The EU budget – and the financial perspectives for 2007-2013”
- D. Chrysoschoou, “Debating Europe's Constitutional Identity”
- Ν. Κουτσιαράς, «Η στρατηγική της Λισαβόνας και η έκθεση Κοκ: Μεταξύ οικονομικής σκοπιμότητας και πολιτικής ορθότητας»
- Π. Καζάκος, «Ανταγωνιστικότητα, Ανάπτυξη και Απασχόληση. Εθνικές Δυνατότητες και Προτεραιότητες»
- N. Frangakis, A.D. Papayannidis, Eleni Demiri, E. Vlioras, “FORNET CFSP Annual Report 2004- Greece”
- P. Kazakos, “Europeanisation, Public Goals and Group Interests: Convergence Policy in Greece, 1990- 2003”

Σειρά Ευρωπαϊκή Ενοποίηση και Πολιτικές:

- Εμμανουέλα Δούση, «Η κοινοτική πολιτική περιβάλλοντος και η επίδρασή της στην περίπτωση της Ελλάδας», Παπαζήσης, Αθήνα 200.
- Ανδρέου, «Συνοχή και διαρθρωτική πολιτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση», Παπαζήσης, Αθήνα, 2002
- Κ. Μπότσιου, «Μεταξύ NATO και ΕΟΚ. Η Ευρώπη σε αναζήτηση μιας αμυντικής και πολιτικής ένωσης, 1949-1957», Παπαζήσης, Αθήνα 2002.
- Ν. Κουτσιαράς, «Η Λήψη Αποφάσεων σε μια Οικονομική Ένωση. Υποδείξεις με αφετηρία τη σύγχρονη οικονομική θεωρία της πολιτικής», Παπαζήσης, Αθήνα 2003
- Αθ. Κοτσιαρός, «www.ΠολιτικόΙσλάμ. online.tr», Η ηλεκτρονική παρουσία του Τούρκικου πολιτικού Ισλάμ στο διαδίκτυο», Παπαζήσης, Αθήνα 2004
- Ν. Κουτσιαράς, «Ποιος ελπίζει ή φοβάται τις Βρυξέλλες; Η ρυθμιστική παρέμβαση της Ε.Ε. στις αγορές εργασίας», Παπαζήσης, Αθήνα 2004.